

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

PARÇALANMIŞ VE TAM AİLEDE YETİŞMİŞ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN
ROMANTİK İLİŞKİLERDEKİ BAĞLANMA STİLLERİNİN İNCELENMESİ

SEDA TEPE

YRD. DOÇ. DR. MELTEM NARTER

İstanbul, 2017

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

PARÇALANMIŞ VE TAM AİLEDE YETİŞMİŞ ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNİN ROMANTİK İLİŞKİLERDEKİ BAĞLANMA
STİLLERİNİN İNCELENMESİ

Seda TEPE

154102004

YÜKSEK LİSANS

TEZİ

DANIŞMAN: YRD. DOÇ. DR. MELTEM NARTER

İstanbul - 2017

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	: 154102004
Öğrenci Adı Soyadı	: Seda TEPE
Anabilim Dalı	: Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	: Yrd.Doç. Dr. Meltem NARTER
Tezin Başlığı	: Parçalanmış ve Tam Ailede Yetişmiş Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerdeki Bağlanma Stillерinin İncelenmesi

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	: 21.12.2017	Saati	: 10:00

Öğrenci Savunmaya : GELDI

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,

OY BİRLİĞİ OY ÇOKLUGU

- Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez **KABUL** edilmiştir.
- Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin **DÜZELTİLMESİ** için ay **EK SÜRE** verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (*en fazla 3 ay*)
- Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin **REDDEDİLMESİ** kararı alınmıştır.

Savunmada Tezin Başlığı : Değişmedi. Değişti.

Tezin Yeni Başlığı :

Öğrenci Savunmaya : GELMEDI

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,

OY BİRLİĞİ ile **REDDEDİLMİŞTİR.**

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Yrd.Doç Dr. Meltem NARTER	
Üye	Yrd.Doç Dr. Hüseyin Ünübol	
Üye	Yrd.Doç. Dr. Tuğba Arzu ÖZAL İLDENİZ	

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Parçalanmış ve Tam Ailede Yetişmiş Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerdeki Bağlanma Stillerinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

.../.../.....

Adı SOYADI

Seda TEPE

İmza

ÖNSÖZ

Bebeklik döneminde, bakım veren kişi ile kurulan ilişki, yetişkinlik döneminde arkadaş ilişkilerinde, romantik ilişkilerde de benzer şekilde devam etmektedir. Mevcut çalışmada, anne – babası boşanmış veya bir arada yaşayan üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerdeki bağlanma stilleri incelenmiştir.

Çalışma, altı bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırmanın amacı, sayıtlar, araştırma soruları yer almaktadır. İkinci bölümde, bağlanma, bağlanma stilleri, bebeklik ve yetişkinlik döneminde bağlanma ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, çalışmanın örnekleme, veri toplama araçları ve yöntemden bahsedilmiştir. Dördüncü bölümde, katılımcılardan elde edilen istatistiksel bulgular yer almıştır. Beşinci bölümde tartışmaya yer verilmiştir. Altıncı bölümde öneriler bulunmaktadır.

Tez sürecim boyunca deneyim, bilgi, fikir ve eleştirilerini benden esirgemeyen, farklı bakış açıları geliştirmemi sağlayan, çalışma prensibini model olarak benimseyen tez danışmanım; Sayın Yrd. Doç. Dr. Meltem NARTER' e destekleri için teşekkür ederim. Sayın Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ÜNÜBOL ve Yrd. Doç. Dr. Tuğba Arzu ÖZAL İLDENİZ'e tez jürisindeki fikir, eleştirileri katkıları için teşekkür ediyorum.

Tezim için veri toplamamda yardımcı olan meslektaşlarıma, çalışmamda destek olan çok değerli katılımcılara minnettarım.

Bilgi ve deneyim kazandığım, keyifli fakat bir o kadar da zorlu yolculukta; hayatımın her evresinde olduğu gibi desteğini hissettiğim, başarabileceğime olan inancımı taze tutmamı sağlayan sevgili annem Sevinç İMRALI' ya, yardımlarını benden esirgemeyen, çalışmamın başlangıcından sonuna kadar yanımda olan ve fikir alışverişinde bulunduğum, verilerin toplanmasında daha fazla kişiye ulaşmamı sağlayan sevgili Burak KARACA' ya katkıları için teşekkür ederim.

Seda TEPE

ÖZET

TEPE,Seda

İstanbul, 2017

Parçalanmış ve Tam Ailede Yetişmiş Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerdeki Bağlanma Stillerinin İncelenmesi

Mevcut araştırmada, üniversite öğrencilerinin ailelerinin medeni durumunun romantik ilişkilerdeki bağlanma stillerine etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Çalışmaya 19- 25 yaş aralığındaki üniversite öğrencileri katılmıştır. Katılımcıların 60' ı kadın, 60' ı erkek ve % 50'sinin anne babası boşanmış geri kalan % 50'sinin anne babası evlidir. Parçalanmış ve tam ailede yetişmiş üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerdeki bağlanma stillerini incelemek için bu araştırmada bir ölçek, bir de demografik bilgi formu kullanılmıştır.

Çalışmada katılımcılara, romantik ilişkilerde bağlanma stillerini belirlemek için, Griffin ve Bartholomew (1994) tarafında geliştirilen, Sümer ve Güngör (1999) tarafından geçerlik- güvenirlik çalışması yapılan İlişki Ölçekleri Anketi uygulanmıştır.

Verilerin değerlendirilmesi ve analizinde SPSS 24.0 programı kullanılmıştır. Sonuçlar SPSS programında ortalama, yüzde, t testi ve varyans testleri ile ölçülmüştür.

İlişki Ölçekleri Anketi sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların % 26,7'si güvenli, % 24,2'si korkulu, %15,8'i saplantılı, %25,8' i kayıtsız bağlanma stiline sahipken %7,5' inin bağlanma stili belirlenememiştir.

Ebeveynlerin medeni durumunun güvenli bağlanma alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu söylenebilir. Anne babasının boşanması sonrasında babası ile yaşayan katılımcıların güvenli bağlanma puanları diğerlerinden daha yüksek bulunduğu söylenebilir.

Anahtar Kelime: Bağlanma, bağlanma stilleri, romantik ilişki, boşanma, parçalanmış aile.

ABSTRACT

TEPE, Seda

İstanbul- 2017

The Examination of Attachment Styles In The Romantic Relationship Of University Students Growing In Fragmented and Unfragmented Families

In this study, it was researched whether or not the marital status of the parents of university students is an effect on attachment styles in their romantic relationships. These University students were 19 to 25 aged in the study. 60 of the participants were women, 60 were men and 50% of the parents were divorced and 50% were still married. A scale and a demographic information form were used in this study to examine the attachment style in romantic relationship of students who growing in fragmented or unfragmented family.

The Relationship Scale Questionnaire was used in order to determine attachment styles in romantic relationship that it was developed by Griffin and Bartholomew (1994), and that it was conducted the validity-reliability study by Sumeri and Güngör (1999).

SPSS 24.0 program was used for evaluation and analysis of the data. The results were measured by mean, percentage, t test and variance tests in the SPSS program.

According to the results of the Relationship Scale Survey, 26.7% of the participants were secure attachment, 24.2% were fearful, 15.8% were preoccupied attachment, 25.8% had dismissive avoidant, and the attachment styles of 7.5% of participants were not determined.

It can be said that there is a meaningful difference in the secure attachment as sub-dimension of the marital status of parents. The secure attachment scores of the participants who live with their father after their parents' divorce were higher than the others.

Key Words: Attachment styles, romantic relationship, divorce, broken family

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni.....	i
Önsöz.....	ii
Özet.....	iii
Abstract.....	iv
İçindekiler.....	vi
Kısaltmalar.....	ix
Tablolar Listesi.....	x
GİRİŞ	1
İKİNCİ BÖLÜM.....	4
YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR.....	4
2.1. Aile Kavramı.....	4
2.1.1. Evlilik.....	4
2.1.2. Boşanma.....	5
2.2. Bağlanma Kuramı	7
2.4.1. Bağlanmanın Biçimlenmesi	8
2.4.2. Nesne İlişkiler Kuramı	10
2.4.3. İçsel Çalışan Modeller.....	11
2.4.4. Bebeklik ve Çocukluk Döneminde Bağlanma	12
2.5. Bağlanma Modelleri.....	13

2.5.1. Bowlby Bağlanma Kuramı Ainsworth'un Yabancı Ortam Deneyi	13
2.5.2. Yetişkinlik Dönemi Bağlanma Stilleri	15
2.5.3. Hazan ve Shaver Bağlanma Modeli	16
2.5.4. Bartholomew ve Horowitz' in Dörtlü Bağlanma Modeli	17
2.6. Romantik İlişki	18
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	20
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	20
3.1. Araştırmanın Modeli	20
3.2. Evren ve Örneklem	20
3.3. Veri Toplama Araçları	20
3.3.1 Demografik Bilgi Formu	21
3.3.2. İlişki Ölçekleri Anketi	21
3.4. Verilerin Toplanması	22
3.5. Verilerin Analizi	22
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	23
BULGULAR	23
BEŞİNCİ BÖLÜM	36
TARTIŞMA VE SONUÇ	36
ALTINCI BÖLÜM	46
ÖNERİLER	46
KAYNAKLAR	47
EKLER	55

ÖZGEÇMİŞ.....	58

KISALTMALAR

İÖA: İlişki Ölçekleri Anketi

TABLolar LİSTESİ

Tablo1. Bartholomew ve Horowitz (1999)'in Dörtlü Bağlanma Modeli.....	17
Tablo 2. Örneklem Grubunun Cinsiyet Sayı Yüzde Dağılımı.....	23
Tablo 3. Örneklem Grubunun Yaş Sayı Yüzde Dağılımı.....	24
Tablo 4. Örneklem Grubunu Oluşturan Yaşların Ortalaması.....	24
Tablo5. Örneklem Grubunu Oluşturan Kişilerin Anne Babasının Medeni Durumunun Sayı Yüzde Dağılımı.....	24
Tablo6. Örneklem Grubunun Birlikte Yaşadığı Kişilerin Sayı Yüzde Dağılımı.....	25
Tablo 7. Örneklem Grubu Eğitim Düzeyi Sayı Yüzde Dağılımı.....	25
Tablo 8. İÖA Bağlanma Stilleri Alt Boyutlarının Sayı Yüzde Dağılımı.....	26
Tablo 9. Ölçeklerin Alt Boyut Toplam Puanlarının Sayı Yüzde Dağılımı.....	27
Tablo 10. İÖA Bağlanma Alt Boyut Puan Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre T-Test Analizi.....	27
Tablo 11. İÖA Bağlanma Alt Boyut Puan Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Varyans Testi Analizi.....	29
Tablo 12. İÖA Alt Boyut Puan Ortalamalarının Ebeveynin Medeni Durumu Değişkenine Göre T-Test Analizi.....	30
Tablo 13. İÖA Bağlanma Alt Boyut Puan Ortalamalarının Beraber Yaşanılan Kişi Değişkenine Göre Varyans Testi Analizi.....	32

Tablo 14. İÖA Bağlanma Alt Boyut Puan Ortalamalarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Varyans Testi Analizi.....	34

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıtlar ve araştırmanın sınırlılıkları yer alacaktır.

1.1.Araştırmanın Amacı

Aile, toplumu oluşturan en küçük birim olarak tanımlanabilir. Sosyal ilişkilerin başladığı yer olan aile ortamının sağlıklı, mutlu bir birliktelik halinde devam ettirilmesi veya çeşitli sebeplerden ötürü çiftler arasındaki evlilik sürecinin sona ermesinden çocukların etkilendiği söylenebilir. Bu etkilenme genellikle olumsuz yönde olmakla birlikte, anne ve baba ile kurulan bağlanma ilişkisinin, romantik ilişkilerde de devam ettiği veya farklılık gösterdiği konusunun değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Son dönemlerde artış gösteren boşanma konusu ele alındığında parçalanmış ve tam ailede yetişmiş olan kişilerin romantik ilişkilerdeki bağlanma örüntülerinin evrensel çalışmalara konu edildiğini ancak ülkemizde bu konu ile ilgili yeterli akademik çalışmaya rastlanmadığı söylenebilir.

Boşanma oranlarındaki artış ve bu durumdan çocukların sosyal, duygusal, psikolojik alanlarda etkilendiği görülebilmektedir. Bağlanma stillerinin tam ailede yaşamak veya parçalanmış ailede sadece bir ebeveyn ile yaşamının romantik ilişkilerdeki bağlanma stilleri ile ilişkisinin incelenmesi ve bağlantısının olup olmayacağını değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Tam ve parçalanmış aile terimlerinin yanı sıra, araştırmaya katılan ve romantik ilişki yaşayan kişilerin, romantik ilişkilerdeki bağlanma örüntüsü ile çocukluk döneminde anne- babasıyla kurulan bağlanma örüntüsünün değerlendirilmesi ve çocukluk

döneminde ailesi ile kurduğu bağlanmanın romantik ilişkilerde de devam ettiği veya farklılık gösterdiği konusunun belirlenmesi hedeflenmiştir.

Yukarıda belirtilenler kapsamında araştırmanın amacı, parçalanmış veya tam ailede yetişmiş olan üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerdeki bağlanma stillerinin incelenmesidir. Tez, bu konu hakkında bilgi sağlayamayı hedeflemektedir. Çalışma sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda parçalanmış veya tam ailede yetişmiş olmak ile romantik ilişkilerde kurulan bağlanma stillerinde anlamlı farklılık olması durumunda yapılabilecek sonraki araştırmalar için örnek oluşturmak hedeflenmiştir.

1.2.Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada, günümüzdeki boşanmalar da göz önünde bulundurulduğunda tam ailede veya parçalanmış ailede yetişmiş olmanın romantik ilişkilerdeki bağlanma stillerinde farklılık gösterip göstermeyeceği incelenmek istenmiştir. Bu konunun yanı sıra anne ve babayla kurulan bağlanmanın romantik ilişkilerde de devam ettiği veya farklılık gösterdiği konusunda anlamlı bir ilişki bulunması durumunda alanda çalışanlara fikiri verebileceği düşünülmüştür.

Aile ilişkilerinin ve aile yapısının çocuklar üzerinde oluşturduğu etkilerin konu edildiği aile bilgilendirme seminerleri düzenlenebilir ve bu konuya dikkat çekilebilir.

1.3.Araştırma Problemi

“Parçalanmış ve tam ailede yetişmiş üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerdeki bağlanma stillerinin incelenmesi” olarak belirlenmiştir.

1.4.Araştırma Soruları

1. Romantik ilişkilerinde güvenli bağlanan üniversite öğrencilerinin tam veya parçalanmış aile ile yetişmiş olmasının arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Romantik ilişkilerinde saplantılı bağlanan üniversite öğrencilerinin tam veya parçalanmış ailede yetişmiş olmasının arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Romantik ilişkilerinde korkulu bağlanan üniversite öğrencilerinin tam veya parçalanmış aile ile yetişmiş olmasının arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
4. Romantik ilişkilerinde kayıtsız bağlanan üniversite öğrencilerinin tam veya parçalanmış aile yetişmiş olmasının arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.5.Araştırmanın Sayıtları

1. Araştırma kapsamında kullanılan “İlişki Ölçekleri Envanteri”nin çalışma için istenilen sonucu verdiği varsayılmıştır.
2. Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin ölçekleri doldururken samimi ve gerçekçi cevaplar verdikleri kabul edilmiştir.
3. Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin soruları okuyarak cevapladıkları varsayılmıştır.

1.6.Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Mevcut çalışma Üsküdar Üniversitesi öğrencileri ve 120 kişi ile sınırlıdır.
2. Mevcut çalışma, demografik bilgi formu ve İlişki Ölçekler Anketi’ne verilen cevapların sonuçları ile sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde parçalanmış ve tam aile tanımları, bağlanma kuramları ile ilgili bilgiler yer alacaktır.

2.1. Aile Kavramı

Gülerce (2007) yılındaki çalışmasında, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda "*aile, toplumun temelidir*" şeklinde ifade yer almaktadır. Aile kavramı, içinde bulunduğu toplum, kültürel özelliklere göre farklı anlamlar kazanmaktadır. Ortak özellikleri ise aileyi oluşturan bireylerin birbirlerine olan bağlılığı ve bu bağlılığın uzun süre devam etmesidir.

Aile toplumun en küçük birimini oluşturmaktadır ve bireyin yaşamındaki önemi oldukça fazladır (Nazlı, 2014). Aile, çocuğu sosyal yaşantıya hazırlayan ilk ve en önemli kurumdur. Anne, baba, çocuk arasındaki ilişki büyük oranda anne ve babanın tutum ve yaklaşımına bağlıdır (Yavuzer, 2014).

Aile bireylerin gelişimini destekleyen bir kurumdur. Aile hayatından mahrum kalan, parçalanmış ailede yetişen çocukların başkalarıyla duygusal ilişki kurabilmede zorlandığı belirlenmiştir (Ekşi, 1990).

Tam aile ile, resmi olarak evli olan ve anne, baba ve çocuk veya çocukların bir arada yaşıyor olması ifade edilmektedir. Parçalanmış aile ile, anne ve babanın hukuki anlamda boşanmış olması, çocuk veya çocukların her iki ebeveynden biri ile beraber yaşıyor olması anlamı taşımaktadır.

2.1.1. Evlilik

Öztan (2000)' e göre evlilik, karşı cinsiyetteki iki kişinin hukuk kurallarına uygun şekilde birleşmesi olarak ifade edilen sosyal ve ahlaki bir kurumdur.

Yıldırım (1923), Canel (2007)' in çalışmalarından elde edilen bilgilere göre, evlilik terimi ilk kez Mısır' da M.Ö. 2000 yıllarında ortaya çıkmış ve değişen zaman içerisinde günümüzdeki anlamını kazanmıştır. Evlilik toplum düzeni ve kültürünü, dünyaya gelen çocukların bakım ve sorumluluğunu karşılayan bir kurum olarak ifade edilmiştir (akt. Gedikli, 2017).

Evlilik aynı zamanda kültürel bir olgudur. Psiko-sosyal ihtiyaçlar evlilik ile sağlanabileceği gibi kişilerin biyolojik ihtiyaçları da onları evliliğe yönelten bir diğer unsurdur. Biyolojik ihtiyaç gereği kişilerin, kendisi için en uygun adayı bulmak ve onunla birlikte yaşamak gereksinimleri vardır (Tarhan, 2007).

2.1.2. Boşanma

Eşler arasındaki evlilik birlikteliğinin yasal olarak sonlanması boşanma olarak tanımlanmaktadır. Walczak ve Burns (2004)' e göre; bir arada yaşamak istemeyen eşlerin hukuki olarak ayrılması anlamına gelmektedir (akt. Gedikli, 2017). Birbirinden farklı iki insanın oluşturduğu birliktelik bazı problemleri de beraberinde getirir.

Velidedeoğlu (1976)' a göre; boşanma da evlenme gibi insanların ihtiyaçları sonucunda ortaya çıkmıştır. Hukuki anlamda boşanma, evlilik akdinin sona ermesidir. Boşanma tüm aile bireylerini yakından ilgilendiren bir konu olduğu gibi toplum düzenini de ilgilendirir. Anne, baba olarak çocuğa karşı sahip olunan bazı görev ve sorumluluklar vardır. Bu sorumlulukların çocuğa karşı yerine getirilmesi, çocuğun duygusal gelişimini olumlu yönde etkileyecektir (akt. Gümüşel, 2009). Psikolojik açıdan ele alındığında boşanma, tüm aile bireylerini, çevresindeki diğer kişileri sarsan bir olgudur. Boşanma ile, varolan aile yapısı değişmektedir (Türkaslan, 2007).

Medeni Kanun' a göre eşler arasındaki boşanma nedenleri ise;

- Eşlerden birinin, bir başka kimseyle evlilik dışı cinsel birliktelik yaşaması,
- Eşlerden birinin diğerini terk etmesi,
- Eşlerin geçimsizlik ve uyumsuzluk yaşaması,

- Eşlerden birinin diğerinin hayatına zarar verme teşebbüsünün olması olarak belirtilmektedir (Yörtükoğlu, 1987).

Boşanmanın da en az evlilik kadar eskiye dayandığı söylenebilir. Evlilik sürecindeki bazı sorunlar sebebiyle evli çiftler boşanabilmektedirler. Evliliğin olduğu her yerde boşanma ihtimali de göz önünde bulundurulmalıdır. Boşanmaya karşı tutumlar, içinde bulunulan topluma, kültüre, zamana göre farklılık gösterebilir (Nazlı, 2014). Her kültürde, her ailede boşanma sebepleri farklılık göstermektedir. Özgüven (2000)' e göre boşanma sebeplerinin başlıcaları şu şekilde belirlenmiştir.

- Çiftlerin evlenmeden önce birbirlerini yeterli düzeyde tanımamış olmaları,
- Çiftlerin her birinin farklı sosyo- kültürel yapıdan gelmiş olmaları,
- Evlilik sonrası çiftlerin birbirlerinin sınırlarını ihlal etmeleri, birbirlerine ait alan tanımamaları,
- Çiftin her ikisinin kendi ailesinin hayatlarına müdahale etmeleri,
- Çiftin birbirini dinlememesi ve yeterli iletişimi kuramaması,
- Eşler arasındaki kıskançlığın olması, güven ve hoşgörüyü zedelemesi.

Bowlby (1951), Dünya Sağlık Örgütü raporuna göre; bebeğin gelişiminin ilk üç yılında annenin yoksunluğunu yaşamasının gelişimini olumsuz yönde etkilediğini ifade etmiştir. Anne yoksunluğu yaşayan çocukların fiziksel veya psikolojik sağlığının tehdit oranının arttığını söylemiştir (akt. Hazan ve Shaver, 1994).

Cherlin (1999), son zamanlarda on altı yaş öncesindeki dönemde anne babası boşanmış çocukların ortalamanın %40' ının üzerinde olduğunu ifade etmiştir evliliğin sona ermesinden sonra yaşanan çatışma, sorunlu ilişkiye çocuğun şahit olduğu belirtilmiştir (Pinsof&Lebow, 2013). Boşanma nedeniyle yaşanan ayrılıklar ve bu ayrılığa sebep olan çatışmalar çocuğu olumsuz yönde etkilemektedir (Uğurel- Şemin, 1984).

2.2. Bağlanma Kuramı

Bowlby (2013), bağlanma kuramı için, psikanaliz, çocuk psikolojisi ve gelişim psikolojisi gibi farklı konuların araştırılması ile anlaşılabilceğini belirtmiştir.

Çocuk ve çocuğa bakım veren kişi arasında kurulan bağ “bağlanma” olarak ifade edilmektedir. Kişinin bağlanma stillerinin oluşması aşamasında bakım veren kişinin rolü oldukça fazladır (Karabacak ve Demir, 2017).

1958 yılında Harlow’ un ilk yazıları yayınlana kadar bağlanmayla ilgili dört teori bulunmaktaydı.

1. Nesne ilişkilerinin sahte sevgi teorisi olarak isimlendirilen, çocuğun kendi ihtiyaçlarını karşılayamayacağı için fizyolojik ihtiyaçlarını karşılayan bir bakım verene ihtiyaç duyar. Annenin bebeğin ihtiyaçlarını gidermesi sonucu zamanla bebek, annesini istek ve ihtiyaçlarını gideren kişi olarak görür.

ii. Anne memesini emziren bebek, memeye bağlanır ve ağız yoluyla ona sahip olma eğilimi vardır.

iii. Diğer bir kişi ile temasta bulunma ihtiyacı olan bebeklerin yiyecekten farklı olarak farklı bir nesneye ihtiyacı vardır.

iv. Birincil rahme dönüş arzusu olarak belirtilen, bebeklerin anne rahminden çıkarılmasına kızar ve oraya geri dönmek isterler (Bowlby, 2013).

Bowlby’e göre bağlanma; bireyin kendisini güvende hissetmediğinde güven hissini sağlayacak birine istek duymasıdır. Güven hissini veren kişi sakinleştirici bir tutum ile yaklaştığında bağlanma örüntüsü sağlıklı gelişir (akt.Zerenöğlu,2011).

Çocukluk döneminde anne, baba ve çocuk arasında kurulan bağın çocuğun gelişimine ve diğer kişilerle kurduğu ilişkilerde etkisi olduğu söylenebilir (Kapçı ve Küçükler, 2006). Bağlanma, çocukluk dönemi için bakım veren kişi ile çocuk arasındaki ilişkidir. Ergenlik döneminde bu ilişki arkadaşlarla, yetişkinlik döneminde ise partner ile kurulur (Güvendeğer- Doksat ve Demirci- Çiftçi, 2016).

Bowlby (1969, 1973, 1980)' e göre, bağlanma, insan türüne ait gibi algılansa da tüm canlı türü için geçerlidir. Bebek kendisine bakım veren kişiden uzaklaştığında belirli davranışsal sistemler harekete geçmektedir. Bağlanma örüntüsü bebeklikte başlamakta ve yaşam boyu şekillenerek devam etmektedir (akt. Erözkan, 2004).Bağlanma kuramında; doğum sonrasında ihtiyaçları yeterli düzeyde karşılayacak olgunlukta olmayan bebeklerin, kendilerine bakım veren ve kendilerini koruyan yetişkinler olduğunda yaşayabilecekleri ile temellendirilir (Hazan ve Shaver, 1994).İtr ve Cömert (2014), bağlanmayı kişinin yaşamının ilk günlerinde oluşan, duygusal, sağlıklı ve olması gereken durumu belirten bir örüntü olarak tanımlamışlardır.

Srouf ve Waters (1977)' e göre, bağlanma sisteminin amacı, kişinin kendisini güvende hissetmesidir (akt. Erdem ve Kabasakal, 2015).Bowlby (1953), anne veya babanın vefat etmesi, anne ve babanın ayrılması, sadece anne veya sadece babayla büyüme gibi durumların kişinin var olan bağlanma örüntüsünün sürekliliğini etkileyen negatif durumlar olarak belirtmiştir. Bu gibi yaşantıların güvenli bağlanma veya psikolojik sağlamlığı negatif yönde etkilediği söylenebilir (Kararımak ve Güloğlu, 2009).

2.4.1. Bağlanmanın Biçimlenmesi

Bebeklik döneminde, bağlanma stillerinin gelişmesi kademeli şekilde olmaktadır. Bunlar; doğumdan sonra meme aramak, parmak emmek, anneye yönelme gibi davranışsal olarak görülmektedir. Kaplan ve arkadaşları (1994)' e göre; sekizinci haftadan sonra bebek, kendisine bakım veren kişiye yönelmeye başlar. Bu süreçten sonra bebek, kendisine bakım verene tebessüm etmekte, göz temasını uzun süreli olarak kurmakta ve bakım veren kişiye sesler çıkarmaktadır. Bağlanma; altı ile yirmi dört ay arasında biçimlenmektedir. Joseph (1992) yaptığı araştırmaya göre, yedinci aydan itibaren bebek, ilgisini kendine bakım veren ve ihtiyaçlarını karşılayan kişiye yöneltmektedir. Bu dönemden itibaren bebek, tanımadığı kişiyle karşılaştığında korku duygusu hissetmekte ve kaçma davranışında bulunmaktadır (Soysal ve ark., 2005).

Bebekler altı veya yedinci aya kadar bağlanma davranışını herhangi bir kişiye yöneltebilirler. Bebek, bağlanma gerçekleştirdiği kişiyi güvenli bir üs olarak görür.

Korku yaşadığında veya kendini rahatsız hissettiğinde o kişiyi arama eğilimindedir (Hazan ve Shaver, 1994).

Bloom (1995) araştırmasına göre, tam olarak kanıtlanmamış olsa da, hamilelik döneminde anne ile bebek arasında bağlanma ilişkisi kurulduğu ifade edilmektedir. Anne karnında yirmi altıncı haftasındaki bebeğin, annesinin duygulanımlarına tepki verebildiği ve duyduğu seslerdeki bilgileri yakaladığı belirtilmektedir (akt. Kesebir ve ark., 2011). Diğer yandan Brown ve Wright (2001), bağlanmanın tamamen şekillenmesinin iki veya üç yıl sürdüğünü belirtmiş, en temel bağlanma örüntüsünün ilk dokuz ayda gelişmekte olduğunu ifade etmişlerdir (Balkaya, 2005). Bowlby (2013)' e göre, ortalama üç aylık bebeklerden oluşturulmuş gruptakilerin diğer kişilerle karşılaştırıldığında anneye verdiği tepkilerin daha farklı olduğu görülmüştür. Bu bebekler annelerini gördüğünde gülümseyerek, anneleriyle diğer kişilere göre daha uzun süre göz teması kurarak ve sesler çıkararak ilişki kurmuşlardır. Bebeğin anne ile yakınlığı koruma ihtiyacı, anne odadan ayrıldıktan sonra da devam etmektedir. Bebek ağlar ve annesinin peşinden gitmeye çalışır. Anne çocuk arasındaki ilişkide ikinci yılına giren çocuk tipik bir bağlanma davranışı geliştirir. Üçüncü yaşına ulaşan çocuğun, anneye yakınlık kurma ihtiyacının aciliyeti azalır.

Çocuğun annesiyle kurduğu ilk ilişkinin etkilerinin, onun tüm yaşantısı boyunca devam ettiği söylenebilir (Klein, 2016). Bowlby (1973), kişinin küçük yaşlarda kendisine bakım veren kişiyle kurmuş olduğu olumlu ilişkinin önemli bir birey olma arzusunu oluşturduğunu ifade etmiştir. Böylelikle kişi, (olumlu diğerleri) güvenli bağlanma oluştuğunu belirtmiştir. Bakım verenin ilgisiz ve önemsemez olması, diğerlerine karşı olumsuz düşünceler gelişmesine sebep olabilmektedir (Kabasakal, 2015). Bağlanma sistemi Hazan ve Shaver (1994)' e göre, bakım veren ve çocuk arasında dört davranış örüntüsü ile açıklanabilir. Bunlar, çocuğun bakım veren kişiyi güvenli bir üs gibi görmesi, güvenlik ihtiyacını karşıladığı bakım veren kişi ile ayrılığı sonrası protesto evresinin olması, bakım veren kişi ile olan yakınlığı sürdürmesi, bakım veren kişi ile destek ilişkisini sürdürmesidir (akt. Sümer ve Güngör, 1999).

2.4.2. Nesne İlişkiler Kuramı

Psikanalizin önem verdiği nokta başlarda çocuk- bireyin ruhsal ve cinsel gelişimiyken daha sonraları çocuğun ilk nesnesi olan anne ile olan ilişkisi olmuştur. M. Klein, dürtünün anne memesi gibi kısmi nesnelere yöneltildiğini ve daha sonra da annenin kendisine bağlandığını ifade etmiştir. Winnicott' a göre çocuktaki kendiliğin bütünleşmesi, anne ile iletişim halindeyken gerçekleşir (Winnicott, 2017).

Nesne ilişkileri terimi, diğerleri ve kendiliğin içsel temsilleri ile bunlarla ilgili duygulanımlardan ve kişinin kendiliği ile diğerlerinin ilişkisinden bahseder (Akhtar, Krame ve Parens, 2014). Diğer insanlarla olan ilişkimizin temelinde erken deneyimlerimiz bulunmaktadır (Nichols, 2013).

Çocuğun ihtiyaç duyduğu anlarda annenin olumlu dönütler vermesi, çocuğun iç dünyasının olgunlaşması için önemli bir aşamadır. Winnicott için, çocuktaki kendiliğin bütünleşmesinin yanı sıra, çocuğun yalnız kalabilmesi kapasitesinin gelişmesidir. Annenin çocuğun ihtiyaçlarına zamanında cevap vermesinin yanı sıra, çocuğun yalnız kalabilme ve sakin olarak geçirdiği süreçleri anne, bölmemelidir ki çocuğun yalnızlık süreci kendilik deneyiminin gelişimi açısından önemlidir (Winnicott, 2017).

Çocuğun anneden ayrılma ve ayrılık sürecinde gösterdiği tepkiler, çocuğun anneye kurduğu bağlanma stilini ifade eder. Psikanalitik yaklaşımda bu durum nesne ilişkileri ile ele alınmıştır. Psikanalistler çocuğun ilişki kurduğu kişinin (bakım verenin) , çocuğun kişiliğinin oluşmasında temel rolü üstlendiğini ifade etmektedirler (Bowlby, 2013).

Freud, ilk nesne ilişkisi olan anne memesine ve anneye kurulan ilişkiyi oldukça önemli kabul etmiştir. İlk nesne ilişkisi olan anne memesi ile güvenli bir ilişki sağlanabilirse, çocuğun sağlıklı gelişimi için olumlu bir zemin hazırlanmış olur. Bakım verenin (genellikle anne) çocuğun ihtiyaçlarını yeterli düzeyde karşıladığı veya karşılamadığı, çocuğun bakımındaki kaygısı veya rahat tavırları, duygusal ve ruhsal durumu çocuğun anne memesini kabullenmesini ve iyi memeyi içselleştirmesini etkiler

sevgi ve nefret arasındaki çatışma iyi ve kötü meme duygusuna yol açar. İyi meme, iyi yaşam içgüdüsünün temsilcisidir. Burada çocuk, bakım veren tarafından yaşatıldığını da hisseder. Aç bırakılmak, fiziksel acıya maruz kalmak, ölüm tehdidi gibi algılanabilir (Klein, 2016).

2.4.3. İçsel Çalışan Modeller

Hazan ve Shaver (2000), bağlanma sisteminde çocukluk döneminde bakım veren kişinin, çocuğa yaklaşımının öneminden bahsetmektedir. Bağlanma örüntüsünde çocuk, bakım verenin tepkiselliğini değerlendirerek neler beklediğini görmekte ve bilişsel temsilleri oluşmaktadır. Bowlby, oluşan bilişsel temsillere içsel çalışan modeller adını vermiştir.(akt. Köse, 2016).

İçsel çalışan modellerin çocukluk döneminde bağlanma ile geliştiği söylenebilir. Çocukluk döneminde oluşan bu model, sosyal ilişkilerin belirlenmesinde de şekillendirici rol oynadığı belirtilmektedir (Oral ve Hisli- Şahin, 2008). İçsel çalışan modellerin kendilik ve diğerleri temsilleri üzerinde yeri vardır. Bakım veren kişi ile olumlu ilişki kuran bebeklerin bağlanmaları güvenli olarak gelişmekte ve kendilerini önemli ve sevmeye layık görebilmekte, diğerleriyle ilişki kurabilmektedirler. Kendilik kavramı Bowlby (1980)'e göre, çocuğun kendisini sevmeye değer biri olarak görmesiyle ilişkilidir. Diğerleri kavramı ise çocuğun ihtiyaçlarını karşılayan kişinin tutarlı, duyarlı, olumlu ve çocuğun ihtiyaçlarına cevap verir olmasına bağlı olarak çocuğun çevresindekilere karşı beklentileri ve değerleri şekillenebilir (Uluyol, 2014).

Bowlby (1982), içsel çalışan modellerin yeni bilgiler edindikçe, içinde bulunulan ortam ve diğerleriyle kurulan ilişkiler değiştikçe farklılaştığını ifade etmiştir (Bayraktar, 2007). İçsel çalışan modeller, kişilerin yaşantısındaki durumları değerlendirirken, etkilenmelerine neden olur. Yapılan çalışmalardan elde edilen verilere göre, yaşantısı sabit ve durağan olan kişilerin bağlanma stillerinde değişim olmadığı fakat yaşam şartlarında keskin değişimler olan kişilerin bağlanma stillerinde farklılaşmalar olduğu belirtilmiştir (Elli, 2010).

Page (2001)' e göre, içsel çalışan modellerin en önemli kaynaklarından biri Tulving tarafından tanımlanan semantik ve episodik bellektir. Tulving, çocukluktan beri

bellek şekillerinde farklılaşmalar olduğunu ifade etmektedir. Semantik bellek, yaşantılarımızı yorumlamamıza yardımcı olurken, episodik bellek ise duyguları esas alarak geçmişteki yaşantıları hatırlanmasına yardımcı olur. Kaygılı- kaçınan bağlanma örüntüsüne sahip olanların, episodik belleğe güvenmedikleri geçmiş yaşantıları hatırlayamadıkları belirtilmiştir. Kaygılı- kararsız bağlananların ise duygusal karmaşa ve zorlukla karşılaşması episodik belleklerinin duygu yüklü olmasıyla ilişkilidir (Balkaya, 2005).

2.4.4. Bebeklik ve Çocukluk Döneminde Bağlanma

Bowlby (1969)' a göre, *“bağlanma davranışı, ayırımına varılmış kişiyle, bireysel olarak tercih edilen ve genellikle güçlü ve/veya bilgili olarak algılanan kişi ile yakınlığı elde etmek için yapılan tüm davranışlara verilen addır.”* (akt. Çelen, 2011).

Bağlanma, kişinin yaşamının ilk yıllarında oluşur ve sonraki yaşantılarında çok fazla değişmeden devam eder (Morstümbül ve Çok, 2011). Cömert ve Ögel (2014)' e göre, bebeklik döneminde temeli oluşan bağlanma örüntüsünün yetişkinlik dönemi bağlanma örüntüsü üzerinde etkisi olmaktadır.

Bowlby' e göre; her insan ihtiyacı gereği bir başka kişiyle yakın veya duygusal bağ kurar (akt. Atak ve Taştan, 2012). Bağlanma kuramının, doğum sonrasında ihtiyaçlarını yeterli düzeyde karşılayabilecek olgunlukta olmayan bebeklerin, kendilerine bakım veren ve kendilerini koruyan yetişkinler olduğunda yaşayabilecekleri ile temellendirilmiştir (Hazan ve Shaver, 1994)..

Dorley (1993)' e göre; bağlanmada annenin etkisi oldukça önemlidir. Biller (1993), Dodson (1995)'e göre; bebek ve baba arasındaki ilişkinin ve bağlanmanın olumlu olması için erkek ebeveynin bebeğin ilk yıllarında bebeğin bakımında aktif rol alması gerektiğinin önemi vurgulanmıştır. Babanın bebek ile kurduğu iletişimin olumlu

olması bebeğin tanımadığı kişilerle ilişki kurarken zorlanmadığı ve rahat bir ilişki içerisinde olmasının desteklendiği görülmüştür (akt. Zerenöglü, 2011).

Arend, Gove ve Scroufe (1979)' a göre; bebeklik döneminde anne, baba tarafından bebeğe yeterli bakım, ilgi ve sevginin verilmemesi sonraki dönemlerde kurduğu ilişkilerde sorunlu olmasıyla ilgilidir (akt. Hazan ve Shaver, 1994).

Bağlanma kuramına göre, bakım veren kişi ile bebeklik döneminde olumlu ilişkiler yaşamayan kişiler *güvensiz bağlanma* stili geliştirebilir ve yakın ilişkilerde sorun yaşayabilirler (Sümer ve ark., 2009).

2.5. Bağlanma Modelleri

2.5.1. Bowlby Bağlanma Kuramı Ainsworth'un Yabancı Ortam Deneyi

Bowlby (1969) ve Safran (1990) çalışmalarına göre, bebeklik döneminde bakım veren kişi ile kurulan bağlanmanın yetişkinlik döneminde de benzer şekilde devam ettiği belirlenmiştir (akt. Oral ve Hisli-Şahin, 2008).

Bağlanmanın temelleri Bowlby tarafından atılmış ve Ainsworth' un yaptığı katkılar ile geliştirilmiştir. Bowlby' e göre bağlanma kuramı tehdit içeren durumlarda kişinin kendisini koruyan “güvenli bir üs” ihtiyacını ifade etmekteydi. Ainsworth, Bowlby'in “güvenli üs” kavramını şekillendirmiş ve bebek için önemli olan güvenlik algısının devamlılığının üzerinde durmuştur (Şenkal, 2013).

Ainsworth ve arkadaşlarının 1978 yılında, 12-18 aylık çocuklarla yürütmüş oldukları “yabancı durum” deneyi ile çocuklarda oluşan bağlanma davranışının gözlemlenmesi amaçlanmıştır. Deney kapsamında bir oyun odasında anne ve bebek bir süre yalnız kalır, belli bir süre geçtiğinde odaya bebeğin tanımadığı bir yabancı gelir ve anne ile çocuğun oynadığı oyuna dahil olur. Anne yabancı birey ile çocuğu yalnız bırakarak odadan ayrılır. Bu esnada ve anneye tekrar bir araya gelme anında bebeğin

vermiş olduğu tepkilerin anne ile çocuğun kurduğu bağlanma stilleri ile ilişki olduğu ifade edilmiştir (akt. Güvendeğer-Doksat ve Demirci-Çiftçi, 2016).

Ainsworth ve arkadaşları çocukların odada bir yabancı ile kalma ve anne geldiğindeki tepkilerini dikkate alarak üç tip bağlanma stili belirlemişlerdir. Bu üç bağlanma stili; güvenli bağlanma, kaygılı- kararsız bağlanma ve kaçınan bağlanmadır (Terz, ve Cihangir- Çankaya, 2009).

Güvenli Bağlanma;Bebek, olumsuz duygulanımı azaltan, olumlu duygulanımı arttıran bakım veren kişiye güvenli bağlanır (Schore, 2012). Çocuklar; anneden ayrılırken aşırı olmayan bir gerginlik yaşamakta, anne ile temas kurmak istemekte ve anne ile birleşimde kısa süre içerisinde sakinleşmektedir (Kapçı ve Küçüker, 2006). Ebeveyn ile güvenli bağlanma örüntüsü geliştiren çocukların, davranışları üzerinde olumlu etki olduğu söylenebilir. Güvenli bağlanan çocukların diğerlerine oranla daha sosyal oldukları belirtilmiştir (Uluç ve Öktem, 2009). Ainsworth ve ark. (1978), bağlanma stilleri için güvenli ve güvensiz bağlanmayı temel alır (Durak- Batıgün ve Büyüksahin, 2008).

Kaygılı\ Kararsız (İki Yönlü) Bağlanma; annenin odadan çıkması ve odada yabancı ile kalma aşamasında annenin gidişinde yoğun öfke ve kaygı duymakta, tanımadıkları birey ile etkileşime geçmeyi reddetmektedirler. Anne ortama geri döndüğünde ise anneye uzun süre sarılmak istemektedirler (akt. Yücelten, 2016).

Kaygılı\ Kaçınan Bağlanma; Evde yapılan gözlemler sonucunda bakım veren kişilerin çocukların fiziksel olarak temas istekleri bakım veren kişi tarafından yeterli düzeyde ve tutarlı olarak karşılanmadığı gözlenmiştir annenin gidişinde fazla ağlamaz ve aşırı tepki vermezler, anne geri döndüğünde ise yakın ilişki kurmadıkları söylenebilir (Eryavuz, 2006).

Main (1985, 1990) çalışmalarında Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall' a ek olarak dördüncü bağlanma stilini de eklemiştir. Dezorganize bağlanma stiline göre, çocukların anne odadan çıktıktan sonra hareketsiz yerde yatma, yakınlık arayışının olmaması gibi davranışlar görülmüştür (akt. Uluyol, 2014).

2.5.2. Yetişkinlik Dönemi Bağlanma Stilleri

Meredith ve arkadaşlarına (2007)'e göre, bağlanma kuramı, çocukluk döneminde bakım veren kişi ve bebek arasındaki ilişki ile odaklı iken son dönemlerde yetişkin dönemi bağlanma stillerinin incelenmesiyle romantik ilişkilerde de bağlanma kuramından bahsedilir hale gelmiştir. Shaver ve Mikulincer (2004)' e göre, bağlanma ile ilgili çalışmalar özellikle bebeklik ve çocukluk döneminde yapılmıştır. Yetişkin bağlanma stilleriyle ilgili çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bu konuda gelişimin yaşam boyu olduğunu ifade eden çalışmalar yaşlılık dönemi bağlanma stilleriyle ilgili çalışmalara başlamışlardır (akt. Çalışır, 2009).

Literatür taramasında elde edilen bilgilere göre; yetişkin bağlanma ilişkilerinde karşılıklı bir durum vardır. Bebeklik döneminde bebek bakım görendir ancak yetişkinlerde bakım alma veya bakım verme olmaz, bu ilişki karşılıklıdır (Hazan ve Shaver, 1994.). Bağlanma kuramında ilişkide yaşanan doyum, rahatlık hissi ve cinsel doyumla ilişkilidir.

Main ve arkadaşları (1985), ilk olarak gerçekleştirdikleri yarı yapılandırılmış ilişki ölçeğini kullanarak çocukluk dönemindeki bağlanma örüntüsünün yetişkinlik döneminde de devam ettiğini belirtmişlerdir (akt. Sümer ve Güngör, 1999).

Morsümbül ve Çok (2011) yaptıkları araştırmaya göre; yetişkin bağlanma stillerinin belirlenirken çocukluk dönemi bağlanma stillerinin önem taşıdığını, çocukluk döneminde çocukta oluşan bağlanma modeli özelliklerinin çocuğa bakım veren kişi ile ilgili olduğunu ve ulaşılabilir olduğu düşüncelerine sahiptirler. Saplantılı bağlanma stiline göre, kişiler çevrelerindekiyle kurdukları ilişkilerde kendilerini kanıtlama eğilimindedirler. İlişkilerde takıntılı davranışlar sergilerler. Kayıtsız bağlanma stiline göre; yakın ilişkilerde kayıtsız davranırlar ve özerk olmak kendileri için oldukça önemlidir. Korkulu bağlanma stilinde ise; sosyal açıdan kaçınan bireylerdir ve yakınlık kurmaktan çekinirler.

Atak ve Taştan (2012)' a göre; yetişkin ilişkilerinde bağlanma stilleri ve anne-baba ile küçük yaşta kurulan bağlanma stillerinin yinelediği konusu kesin değildir.

2.5.3. Hazan ve Shaver Bağlanma Modeli

Hazan ve Shaver (1987), Bowlby'nin bağlanma kuramını temel almış ve bu temelde yetişkin dönemindeki bağlanma stillerinin de açıklanabileceğini belirtmişlerdir. Buna göre, bebeklik dönemindeki bağlanma stilleri yetişkinlik döneminde, romantik ilişkilerde de benzer şekilde devam eder (akt.Durak-Batıgün ve Büyükşahin, 2008).

Bağlanma stillerinin romantik ilişkilerdeki etkisini araştırmışlardır. Buna göre, kendilik ve diğerleri yargısının romantik ilişkilerde etkisinin olduğu belirlenmiştir (Uluyol, 2014).Güvenli, kaygılı- kararsız, kaygılı- kaçınan bağlanma stillerinden bahsetmişlerdir.

2.5.3.1. Güvenli Bağlanma

Güvenli bağlanma örüntüsü görülen bireyler, özgüvenli, sosyal ilişkileri gelişmiş ve iletişim kurmaya istekli kişilerdir. Güvenli bağlanan kişilerin daha az olumsuz davranış gösterdiği ve çevresindeki kişiler ile olumlu ilişkiler kurduğu söylenebilir (Batıgün- Durak ve Büyükşahin, 2008).

2.5.3.2. Kaygılı- Kararsız Bağlanma

Kaygılı- kararsız bağlanma örüntüsü görülen bireyler özgüvenli olmayan, terk edilmekten korkan kişilerdir.Bartholomew ve Horowitz' in saplantılı bağlanma stili ile ilişkilendirilebilir (akt.Evin- Akbay, 2015).

2.5.3.3. Kaygılı- Kaçınan Bağlanma

Kaygılı- kaçınan bağlanma örüntüsü görülen bireylerin diğerleriyle iletişime girmekten kaçındıkları, sosyal ilişkilere kapalı oldukları söylenebilir (Varlık- Özsoy, 2015).

2.5.4. Bartholomew ve Horowitz' in Dörtlü Bağlanma Modeli

Yetişkin bağlanma stilleriyle ilgili detaylı ve en kapsamlı araştırma Bartholomew tarafından öne sürülmüştür (İlhan ve Özdemir, 2012). Bartholomew ve Horowitz (1991), Bowlby ve Ainsworth' un yapmış oldukları çalışmadan farklı olarak, zihinsel modellerin başkaları ve kendiliği ile olumlu ve olumsuz durumları değerlendirerek, dörtlü bağlanma stilini oluşturmuşlardır. Dörtlü bağlanma stilinde,; güvenli bağlanma, korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma ve kayıtsız bağlanmadır (Terzi ve Cihangir- Çankaya, 2009).

Bartholomew ve Horowitz (1991), Bowlby (1982)' nin iki türlü içsel çalışan modelinden yola çıkarak, kendilik ve diğerlerine ait olumlu ve olumsuz olarak yetişkinlik dönemi için dörtlü bağlanma stillerini belirlemişlerdir (Kararımak ve Güloğlu, 2009). Ülkemizde Sümer ve Güngör (1999) tarafından geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış, birbiriyle tutarlı veriler elde edilmiştir. Adı geçen bağlanma stilleri; güvenli, saplantılı, kayıtsız ve korkulu bağlanma stilleridir (akt. Çalışır, 2009).

Tablo 1. Bartholomew ve Horowitz (1999)' in Dörtlü Bağlanma Modeli

	Olumlu (Düşük)	Olumsuz (Yüksek)
Olumlu (Düşük)	GÜVENLİ Yakınlık kurmada rahat ve özerk	SAPLANTILI İlişkilerde takıntılı
Olumsuz (Yüksek)	KAYITSIZ Yakınlığa karşı kayıtsız ve karşıt bağımlı	KORKULU Yakınlıktan korkan ve sosyal açıdan kaçman

2.5.4.1. Güvenli Bağlanma

Güvenli bağlanma stilindeki kişilerin kendi ve diğerleri modellerinin her ikisi de olumludur. Güvenli bağlanan kişilerin kendilerine olan güvenlerinin yüksek olduğu diğer kişilere daha kolay güvenebildikleri söylenebilir. Kendilerini değerli olarak

görmektedirler. Başkalarına karşı olumlu, sıcak ve yakın davranmaktadırlar (Kesebir ve ark., 2011).

2.5.4.2. Saplantılı Bağlanma

Saplantılı bağlanma stilinin, olumlu başkaları ve olumsuz benlik modeliyle ilişkili olduğu söylenebilir. Bakım veren kişinin ilgili olamayan ve tutarsız davranışlar sergilediği söylenebilir. Bu kişiler kendilerini değersiz hissettikleri için çevrelerindeki kişilerle yakın ilişki kurmak isterken ilişki şekillerinden kaynaklı olarak diğerlerini kendilerinden uzaklaştırabilir (Soygüt, 2004).

2.5.4.3. Korkulu Bağlanma

Korkulu bağlanma stilinde kişi kendini sevmeye değer görmemektedir. İlişki kurmakta çekingen ve kendine güvenleri oldukça düşüktür. Bu kişilerin ebeveynlerinin eleştirici oldukları ifade edilmiştir. Bu kişilerin terk edilme korkusu yaşadığı söylenebilir. (Sümer ve Güngör, 1999).

2.5.4.4. Kayıtsız Bağlanma

Kayıtsız bağlanma stilindediğerleriyle ilgili fikir ve algılamaları olumsuz iken kendileriyle ilgili fikir ve algıları olumludur. Bu kişiler acı çekmekten korkmakta ve diğerleriyle yakınlık kurmaktan rahatsızlık duymaktadırlar (İlhan ve Özdemir, 2012).

2.6. Romantik İlişki

Collins (2003), romantik ilişkiyi, her iki tarafın da istediği ve karşılıklı olarak kabullendiği duygusal birliktelik olarak ifade ederken (Saraç, Hamamcı ve Güçray, 2015) Sternber (1986), karşıt iki cins arasında gelişen tutku, bağlılık ve yakınlığın birleşmesiyle oluşan ilişki olarak tanımlamıştır (Gizir, 2013).

Duygusal ilişkilerin genç yetişkinlik döneminde gelişim için önemli olduğu ifade edilmektedir (Bahadır, 2006).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Modeli

Üniversite öğrencilerinin (19-25 yaş aralığındaki kişiler) anne babasının boşanmış veya birlikte yaşıyor olmasına bağlı olarak romantik ilişkilerdeki bağlanma stilleri araştırılmıştır. Katılımcılara uygulanan anket ve ölçekler, yapılan literatür taraması ile birlikte öğrencilerin romantik ilişkilerdeki bağlanma stilleri incelenmeye çalışılmıştır. Boşanmış veya tam ailede yetişmiş olmanın üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerdeki bağlanma stilleriyle ilişkisi incelenmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 19- 25 yaş aralığındaki üniversite öğrencileridir. Örneklem grup random yöntemi kullanılarak üniversite 1.,2.,3., 4 ve yüksek lisans öğrencilerinden seçilmiştir. Kişisel bilgi formu ve ilişki ölçekleri anketi Üsküdar Üniversitesi öğrencilerine uygulanmıştır. Araştırma örneklemini 120 kişiden oluşmaktadır. 60'ı anne babası evli ve romantik ilişki yaşayan üniversite öğrencileridir. Örneklemin bu grubu için 30 kadın 30 erkek katılımcıya uygulama yapılmıştır. Diğer 60 kişi ise, anne babası boşanmış ve romantik ilişki yaşayan, 30'u kadın, 30'u erkek üniversite öğrencileridir. Örneklem grupta uygulama yapılırken üniversite öğrencilerinin romantik ilişki yaşıyor olmaları hususuna dikkat edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Mevcut araştırmada araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formunun yanı sıra kullanılan diğer ölçekler;

1.İlişki Ölçekleri Anketi

3.3.1 Demografik Bilgi Formu

Araştırmada verilerin toplanmasında katılımcıların yaş, cinsiyet, bölüm ve sınıfları, anne ve babalarının medeni durumu (anne ve babası evli ve birlikte veya boşanmış), kişinin şundaki ilişki durumu (var veya yok), yaş gibi soruların yer aldığı genel bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

3.3.2. İlişki Ölçekleri Anketi

Bowlby' nin (1969,1973,1982) bağlanma kuramı yakın ilişkilerdeki süreçleri açıklamak için kullanılmaktadır. Yetişkin bağlanma stillerini ölçmek için fazla sayıda araştırma yapılmıştır (akt. Sümer, 2006). Bu kapsamda İlişki Ölçekleri Anketi, Griffin ve Bartholomew tarafından (1994)' te geliştirilmiş, ülkemizde ise, Sümer ve Güngör (1999) tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe 'ye çevrilmesinde standart çeviri- tekrar çeviri yöntemi kullanılmıştır (Sümer ve Güngör, 1999).

İlişki Ölçekler Anketi, Griffin ve Bartholomew tarafından oluşturulan ölçek, otuz maddeden oluşmakta fakat Sümer ve Güngör tarafından gerçekleştirilen geçerlilik güvenilirlik çalışmasında, on yedi maddeden oluşmakta ve dört bağlanma stilini ölçmektedir. Ölçeğin alt boyutlarında; güvenli, korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma stilleri belirlenmektedir. Yedili likert tipi ölçektir. Ölçek maddelerindeki sorulara katılımcılar 1;beni hiç tanımlamıyor 7;tamamıyla beni tanımlıyor anlamına gelen seçeneklerden birini tercih ederek yanıt vermektedirler.6, 9 ve 28. maddeler ters kodlanmaktadır.

İlişki Ölçekleri Anketinin alt ölçeklerinin iç tutarlılık kat sayısı, .27 ile .61 arasında farklılık göstermektedir. Test- tekrar test yöntemi ile bağlanma stilleri için elde edilen korelasyon verilerine göre .54 ile .78 arasında değişkenlik göstermektedir. İlişki Ölçekleri Anketi alt ölçeklerinin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları .27 ile .50

arasındadır. Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ölçeğin toplamı için .61 olarak belirtilmiştir (İşgör, 2017).

3.4. Verilerin Toplanması

Veriler, Üsküdar Üniversitesi öğrencilerinden 19- 25 yaş aralığındaki ve romantik ilişki yaşayan kişilere uygulanmıştır. Ölçek ve anketler uygulanmadan önce çalışmanın amacı katılımcılara açıklanmıştır. Ölçek ve anketler, dersin öğretim görevlisinden izin alınarak ders öncesinde veya sonrasında öğrencilere uygulanmıştır. Uygulama sonrasında ölçek ve anketler kontrol edilmiş ve eksik veya boş olanlar araştırmaya dahil edilmemiştir. Ayrıca romantik ilişki olmayan katılımcıların ve anne babasından, boşanmadan hariç ayrı kalma durumu (vefat veya doğumdan sonra görüşmeme) var ise araştırmaya dahil edilmemiştir. Bunların yanı sıra boşanma sonrası aile büyükleri (anneanne, babaanne, dede) ile yaşayan kişilerin de ölçek ve anketleri araştırma dâhilinde değildir.

3.5. Verilerin Analizi

Mevcut araştırmanın verilerinin analizi için “SPSS 24.0” programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde; ortalama, frekans, T-Test, Oneway ANOVA, Varyans testleri kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde; katılımcıların cevapladıkları demografik bilgi formunda yer alan bağımsız değişkenler ile çalışmada kullanılan İlişki Ölçekleri Anketinin ilişkisi elde edilmiştir.

Örneklem grubunun, eğitim durumu, cinsiyet, yaş, anne babasının evli veya boşanmış olması değerlendirilerek bu değişkenler ile bağlanma stilleri arasındaki ilişki saptanmıştır.

4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Tablo 2 : Örneklem Grubunun Cinsiyet Sayı Yüzde Dağılımı

	N	%
Kadın	60	50
Erkek	60	50
toplam	120	100

Örneklem grubundaki cinsiyetlerin kişi sayısı ve yüzde dağılımları yukarıda tabloda belirtilmiştir. Örneklem grubunu oluşturan 120 kişiden 60'ı i (%50,0) kadın, 50'si (%50,0)erkektir.

Tablo 3: Örneklem Grubunun Yaş Sayı Yüzde Dağılımı

	N	%
19	20	16,7
20	27	22,5
21	21	17,5
22	15	12,5
23	14	11,7
24	14	11,7
25	9	7,5
Toplam	120	100,0

Örneklem grubunu oluşturan yaş sayı yüzde dağılımı yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 4: Örneklem Grubunu Oluşturan Yaşların Ortalaması

	n	En Küçük Yaş	En Büyük Yaş	Ortalama	SS
Yaş	120	19	25	21,45	1,89

Örneklem grubunu oluşturan kişilerin yaş ortalaması yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 2. Örneklem Grubunu Oluşturan Kişilerin Anne Babasının Medeni Durumunun Sayı Yüzde Dağılımı

Medeni Durum	N	%
Evli	60	50,0
Boşanmış	60	50,0
Toplam	120	100,0

Örneklem grubunu oluşturan üniversite öğrencilerinin anne babasının medeni durumunun, kişi sayısı ve yüzde dağılımları yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Buna göre; 120 katılımcıdan 60'ının (%50,0) anne babası evli ve birlikte yaşamakta, geri kalan 60 kişinin (%50,0) anne babası boşanmıştır.

Tablo 6: Örneklem Grubunun Birlikte Yaşadığı Kişilerin Sayı Yüzde Dağılımı

Kimle Yaşadığı	N	%
Anne	41	34,2
Baba	19	15,8
Aile	60	50,0
Toplam	120	100,0

Örneklem grubunu oluşturan üniversite öğrencilerinin birlikte yaşadığı kişiler, kişi sayısı ve yüzde dağılımları yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Buna göre; 120 katılımcının 60'ı (%50,0) ailesi ile yaşamakta, geri kalan 60 kişinin anne ve babası boşanmış olup, boşanma sonrasında 41'inin (%34,2) anne ile, 19'unun (%15,8) baba ile yaşadığı belirlenmiştir.

Tablo 7: Örneklem Grubu Eğitim Düzeyi Sayı Yüzde Dağılımı

Eğitim Düzeyi	N	%
Önlisans	16	13,3
Lisans	98	81,7
Yüksek lisans	6	5,0
Toplam	120	100,0

Örneklem grubunu oluşturan kişilerin eğitim düzeylerinin sayı yüzde dağılımları yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Buna göre 120 katılımcının 16'sı (%13,3) önlisans, 98'i (%81,7) lisans ve 6'sı (%5,0) yüksek lisans öğrencisidir.

4.2. İÖA Bağlanma Stilleri İle İlgili Analiz Bulguları

Katılımcıların bağlanma stilleri ile ilgili istatistiksel bulgular aşağıdaki şekildedir;

Tablo 8. İÖA Bağlanma Stilleri Alt Boyutlarının Sayı Yüzde Dağılımı

İÖA Alt Boyutları	N	%
Güvenli	32	26,7
Korkulu	29	24,2
Saplantılı	19	15,8
Kayıtsız	31	25,8
Bilinmeyen	9	7,5
Toplam	120	100,0

İlişki Ölçekleri Anketi bağlanma stillerinin alt boyutlarının sayı yüzde dağılımları yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Buna göre 120 kişiden 32'si (%26,7) güvenli, 29'u (%24,2) korkulu, 19'u (15,8) saplantılı, 31'i (%25,8) kayıtsız bağlanma stiline sahiptir. Alt boyutlardan alınan en yüksek puan kişinin bağlanma stilini belirlenmektedir. Bu bağlamda 9 kişinin (%7,5) birden fazla alt boyuttan aynı puanı alması sebebiyle bağlanma stili belirlenememiş ve tabloda "bilinmeyen" olarak ifade edilmiştir.

Tablo 9: Ölçeklerin Alt Boyut Toplam Puanlarının Sayı Yüzde Dağılımı

Kullanılan Ölçeklerin Alt Boyut Toplam Puanları (n=120)	En Küçük Değer	En Yüksek Değer	Ortalama	SS
Güvenli Bağlanma	2	7	4,23	0,91
Korkulu Bağlanma	1	7	4,04	1,14
Saplantılı Bağlanma	1	7	4,02	0,95
Kayıtsız Bağlanma	2	7	4,42	0,82

4.2.1. İÖA Puanlarının Cinsiyete Göre Analizi

Tablo 10. İÖA Bağlanma Alt Boyut Puan Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre T-Test Analizi

İÖA Bağlanma Toplam Puanı	Cinsiyet	N	Ortalama	SS	T	s.d.	p
Güvenli Bağlanma	Kadın	60	4,04	0,74	-2,36	107,26	0,02
	Erkek	60	4,42	1,02			
Korkulu Bağlanma	Kadın	60	4,24	1,09	1,99	118	0,05
	Erkek	60	3,83	1,16			
Saplantılı Bağlanma	Kadın	60	4,00	1,02	-0,22	118	0,83
	Erkek	60	4,04	0,89			
Kayıtsız Bağlanma	Kadın	60	4,40	0,86	-0,35	118	0,73
	Erkek	60	4,45	0,79			

$$p < 0,05$$

İlişki Ölçekleri Anketi alt boyut puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre T-Test analizi yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Kadın ve erkeğin güvenli bağlanma ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır; $t(118)=-2,36$; $p<0,05$. Erkeklerin güvenli bağlanma ölçek puan ortalaması, kadınların güvenli bağlanma ölçek puan

ortalamasından daha yüksektir. Erkek öğrenci grubunun, kadın öğrenci grubundan daha güvenli bağlandığı söylenebilir.

Kadın ve erkek öğrencilerin korkulu bağlanma ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $t(118) = 1,99; p > 0,05$.

Kadın ve erkek öğrencilerin saplantılı bağlanma ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $t(118) = 0,83; p > 0,05$.

Kadın ve erkek öğrencilerin kayıtsız bağlanma ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $t(118) = 0,73; p > 0,05$.

4.2.2. İÖA Puanlarının Yaşa Göre Analizi

Tablo 11: İÖA Bağlanma Alt Boyut Puan Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Varyans Testi Analizi

İÖA Bağlanma Toplam Puanı	Yaş	Ortalama	SS		F	p
Güvenli Bağlanma	19	4,27	0,92	Grup İçi	1,34	0,24
	20	4,10	0,70	Gruplar Arası		
	21	3,90	0,84			
	22	4,68	0,88			
	23	4,26	0,73			
	24	4,46	1,18			
	25	4,16	1,25			
Toplam	4,23	0,91	Toplam			
Korkulu Bağlanma	19	4,29	0,96	Grup İçi	0,83	0,55
	20	3,86	0,93	Gruplar Arası		
	21	4,32	1,35			
	22	3,88	1,19			
	23	4,20	1,18			
	24	3,88	1,23			
	25	3,61	1,33			
Toplam	4,04	1,14	Toplam			
Saplantılı Bağlanma	19	4,01	0,73	Grup İçi	0,52	0,79
	20	3,92	0,91	Gruplar Arası		
	21	4,17	1,16			
	22	4,02	1,06			
	23	3,84	0,97			
	24	3,95	0,07			
	25	4,44	0,61			
Toplam	4,02	0,95	Toplam			
Kayıtsız Bağlanma	19	4,22	0,83	Grup İçi	0,61	0,73
	20	4,32	0,64	Gruplar Arası		
	21	4,58	0,98			
	22	4,63	1,09			
	23	4,44	0,81			
	24	4,51	0,60			
	25	4,31	0,81			
Toplam	4,42	0,82	Toplam			

İlişki Ölçekleri Anketi Bağlanma alt boyut puan ortalamalarının, yaş değişkenine göre varyans testi analizi, yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Yaş grupları ile İlişki Ölçekleri Anketi güvenli bağlanma ölçek toplam puan ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur; $F(6,113)= 1,34; p>0,05$.

Yaş grupları ile İlişki Ölçekleri Anketi korkulu bağlanma ölçek toplam puan ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur; $F(6,113)= 0,83; p>0,05$.

Yaş grupları ile İlişki Ölçekleri Anketi saplantılı bağlanma ölçek toplam puan ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur; $F(6,113)= 0,52; p>0,05$.

Yaş grupları ile İlişki Ölçekleri Anketi kayıtsız bağlanma ölçek toplam puan ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur; $F(6,113)= 0,61; p>0,05$.

4.3.1. İÖA Puanlarının Ebeveyn Medeni Durumuna Göre Analizi

Tablo 12. İÖA Alt Boyut Puan Ortalamalarının Deney ve Kontrol Değişkenine Göre T-Test Analizi

İÖA Bağlanma Toplam Puanı	Medeni Durum	N	Ortalama	SS	T	s.d.	p
Güvenli Bağlanma	Evli	60	4,41	0,88	2,15	118	0,03
	Boşanmış	60	4,06	0,91			
Korkulu Bağlanma	Evli	60	4,01	1,23	-0,28	118	0,78
	Boşanmış	60	4,07	1,05			
Saplantılı Bağlanma	Evli	60	3,94	0,92	-0,94	118	0,35
	Boşanmış	60	4,10	0,97			
Kayıtsız Bağlanma	Evli	60	4,40	0,92	-0,35	118	0,72
	Boşanmış	60	4,45	0,92			

İlişki Ölçeği Anketi alt boyut puan ortalamalarının, ebeveynin medeni durum değişkeni göre, T-Testi analizi yukarıdaki tabloda gösterilmiştir.

Ebeveynlerin evli veya boşanmış olmalarının, üniversite öğrencilerinin güvenli bağlanma ölçek toplam puan ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır; $t(118)= 2,15$; $p<0,05$. Anne- babası evli olan üniversite öğrencilerinin, güvenli bağlanma ölçek puan ortalaması, anne- babası boşanmış üniversite öğrencilerinin güvenli bağlanma ölçek puan ortalamasından yüksektir. Anne- babası evli olan öğrenci grubunun, daha güvenli bağlandığı söylenebilir.

Ebeveynlerin evli veya boşanmış olmalarının, üniversite öğrencilerinin korkulu bağlanma ölçek toplam puan ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $t(118)= -0,28$ $p>0,05$.

Ebeveynlerin evli veya boşanmış olmalarının, üniversite öğrencilerinin saplantılı bağlanma ölçek toplam puan ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $t(118)= -0,94$; $p>0,05$.

Ebeveynlerin evli veya boşanmış olmalarının, üniversite öğrencilerinin kayıtsız bağlanma ölçek toplam puan ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $t(118)= -0,35$; $p>0,05$.

4.3.2. İÖA Puanlarının Beraber Yaşanılan Kişiye Göre Analizi

Tablo 13: İÖA Bağlanma Alt Boyut Puan Ortalamalarının Beraber Yaşanılan Kişi Değişkenine Göre Varyans Testi Analizi

İÖA Bağlanma Toplam Puanı	Beraber yaşanılan kişi	ortalama	SS		F	p
Güvenli Bağlanma	Anne	3,84	0,76	Gruplar Arası	6,32	0,00
	Baba	4,52	1,05			
	Aile	4,41	0,88	Grup İçi		
	Toplam	4,23	0,91			
Korkulu Bağlanma	Anne	4,15	1,00	Gruplar Arası	0,35	0,70
	Baba	3,89	1,16			
	Aile	4,01	1,23	Grup İçi		
	Toplam	4,04	1,14			
Saplantılı Bağlanma	Anne	4,09	0,96	Gruplar Arası	0,46	0,63
	Baba	4,14	1,03			
	Aile	3,94	0,92	Grup İçi		
	Toplam	4,02	0,95			
Kayıtsız Bağlanma	Anne	4,39	0,90	Gruplar Arası	0,46	0,63
	Baba	4,59	0,73			
	Aile	4,40	0,82	Grup İçi		
	Toplam	4,42	0,82			

İlişki Ölçekleri Anketi Bağlanma alt boyut puan ortalamalarının, beraber yaşanılan kişi değişkenine göre varyans testi analizi, yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Birlikte yaşanan kişi ile İlişki Ölçekleri Anketi “güvenli bağlanma” ölçek toplam puan ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır; $F(2,117)= 6,32$; $p<0,05$. Farklılığın kimler arasında olduğunu belirlemek için yapılan, Tukey-B Çoklu Karşılaştırma testi sonucunda, ebeveynleri boşanmış ve boşanma sonrasında baba ile yaşayan üniversite öğrencilerinden, “güvenli bağlanma” toplam puan ortalamalarının, annesi ve ailesi ile yaşayanların toplam puan ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Anne- babası boşanmış üniversite öğrencilerinden, boşanma sonrası babası ile yaşayanların, romantik ilişkilerinde güvenli bağlandığı söylenebilir.

Birlikte yaşanan kişi ile İlişki Ölçekleri Anketi “korkulu bağlanma” ölçek toplam puan ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur; $F(2,117)= 0,35$; $p>0,05$.

Birlikte yaşanan kişi ile İlişki Ölçekleri Anketi “saplantılı bağlanma” ölçek toplam puan ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur; $F(2,117)=0,46$; $p>0,05$.

Birlikte yaşanan kişi ile İlişki Ölçekleri Anketi “kayıtsız bağlanma” ölçek toplam puan ortalamaları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur; $F(2,117)= 0,46$; $p>0,05$.

4.3.3. İÖA Puanlarının Eğitim Düzeyine Göre Analizi

Tablo 14: İÖA Bağlanma Alt Boyut Puan Ortalamalarının Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Varyans Testi Analizi

İÖA Bağlanma Toplam Puanı	Eğitim Düzeyi	ortalama	SS		F	P
Güvenli Bağlanma	Önlisans	4,29	0,71	Gruplar Arası	0,84	0,43
	Lisans	4,25	0,93			
	Yüksek Lisans	3,77	1,00	Grup İçi		
	Toplam	4,23	0,91	Toplam		
Korkulu Bağlanma	Önlisans	3,98	1,22	Gruplar Arası	0,12	0,89
	Lisans	4,03	1,13			
	Yüksek Lisans	4,25	1,26	Grup İçi		
	Toplam	4,04	1,14	Toplam		
Saplantılı Bağlanma	Önlisans	3,81	0,76	Gruplar Arası	0,92	0,40
	Lisans	4,03	0,99			
	Yüksek Lisans	4,42	0,59	Grup İçi		
	Toplam	4,02	0,95	Toplam		
Kayıtsız Bağlanma	Önlisans	4,04	0,95	Gruplar Arası	2,39	0,10
	Lisans	4,47	0,80			
	Yüksek Lisans	4,73	0,55	Grup İçi		
	Toplam	4,42	0,82	Toplam		

İlişki Ölçekleri Anketi Bağlanma alt boyut puan ortalamalarının, eğitim düzeyi değişkenine göre varyans Testi analizi, yukarıdaki tabloda belirtilmiştir.

Eğitim düzeyleri farklı olan üç grubun İlişki lekleri Anketi “güvenli bağlanma” ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $F(2,117)= 0,84$; $p>0,05$.

Eğitim düzeyleri farklı olan üç grubun İlişki lekleri Anketi “korkulu bağlanma” ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $F(2,117)= 0,12$; $p>0,05$.

Eğitim düzeyleri farklı olan üç grubun İlişki lekleri Anketi “saplantılı bağlanma” ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $F(2,117)= 0,92$; $p>0,05$.

Eğitim düzeyleri farklı olan üç grubun İlişki lekleri Anketi “kayıtsız bağlanma” ölçek toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $F(2,117)= 2,39$; $p>0,05$.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmaya dahil edilen 120 üniversite öğrencisinin cinsiyete göre dağılımı % 50/50 olup yaşa göre dağılımı; % 16,7'si 19 yaş, % 22,5'i 20 yaş, % 17,5'i 21 yaş, % 12,5'i 22 yaş, % 11,7'si 23 yaş, % 11,7'si 24 yaş ve % 7,5'i 25 yaşta'dır. Katılımcıların, cinsiyete ve yaşa göre dağılımı dengeli bir görünümde'dir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 50'sinin anne babası evli ve birlikte yaşamakta olup geri kalanların anne babası boşanmış durumdadır. Öğrencilerin %34,2'si annesi ile %15,8'si babası ile geri kalan % 50'si ise ailesi ile birlikte yaşamaktadır. Ailesinden tamamen ayrı yaşayan katılımcı yoktur. Anne ve babasının boşanması sonrasında, anne veya babadan farklı bir yetişkin ile yaşayan katılımcılar çalışmaya dahil edilmemiştir.

Üniversitede öğrenim görmekte olan öğrencilerin % 13,3'ünün eğitim düzeyi önlisans, % 81,7'si lisans ve % 5'i ise yüksek lisans seviyesindedir.

Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki bağlanma stillerini inceleyen bu araştırmada İlişki Ölçekleri Anketi ile toplanan verilerin analizinde; öğrencilerin bağlanma stillerine göre bağlanma düzeylerinin yanında cinsiyet, yaş, ebeveynlerin medeni durumu, beraber yaşanan kişi ve eğitim düzeyinin bağlanma stillerine etki edip etmediği incelenmiştir.

Bulgulara göre öğrencilerin bağlanma stillerinden, güvenli bağlanma stili puanlarının diğer bağlanma stili puanlarına göre daha yüksek olduğu, cinsiyete göre bağlanma stillerinde farklılaşmanın olduğu, ebeveynin medeni durumu ve yaşanan kişiye göre bağlanma stillerinin farklılaştığı, yaş ve eğitim düzeyinin bağlanma stillerine etki etmediği görülmektedir.

İstatiksel yöntemlerle yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular aşağıda özetlenmiştir;

Öğrencilerin bağlanma stilleri puanlarına bakıldığında 120 öğrencinin %26,7'sinin güvenli bağlanma stiline, %24,2'sinin korkulu bağlanma stiline, %15,8'inin saplantılı bağlanma stiline, %25,8'inin kayıtsız bağlanma stiline sahip olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %7,5'inin ise sahip olduğu bağlanma stili anlamlı bir şekilde tespit edilememiş ve "bilinmeyen" olarak kategorize edilmiştir.

Öğrencilerin sahip olduğu bağlanma puanlarının ortalamalarına bakıldığında güvenli bağlanma stili puanı ortalaması 4,23, korkulu bağlanma stili puanı ortalaması 4,04, saplantılı bağlanma stili puanı ortalaması 4,02 ve kayıtsız bağlanma stili puanı ortalaması ise 4,42'dir.

Katılımcıların cinsiyete göre bağlanma stillerine bakıldığı zaman cinsiyetin bağlanma stilleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir. Güvenli bağlanma stilinde erkeklerin puanları kadınlara göre anlamlı düzeyde yüksek çıkarken diğer bağlanma stillerinde anlamlı bir farklılık yoktur.

Katılımcıların yaşa göre bağlanma stillerine bakıldığı zaman, yaş değişkenine göre bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Katılımcıların ebeveynlerinin medeni durumuna göre bağlanma stillerine bakıldığı zaman ebeveyn medeni durumunun bağlanma stillerine etki ettiği görülmektedir. Anne babası evli olan katılımcıların güvenli bağlanma stili puanları anne babası ayrı olanların güvenli bağlanma stili puanlarına göre anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Ebeveynlerin medeni durumuna göre korkulu bağlanma, saplantılı bağlanma ve kayıtsız bağlanma puanları değişmemektedir.

Katılımcıların beraber yaşadığı kişi değişkeninin de bağlanma stillerine etki ettiği görülmektedir. Bulgulara göre anne babası ayrı olup da babası ile yaşayan katılımcıların güvenli bağlanma stili puanları annesi ve ailesi ile yaşayanlara göre anlamlı düzeyde daha yüksek çıkmaktadır.

Korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma stili bakımından yaşanan kişi değişkeninin anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmektedir.

Katılımcıların eğitim düzeyinin bağlanma stillerine etki etmediği görülmektedir.

Örneklem yapılarından bahsedilen araştırmalarda görüldüğü gibi bağlanma stillerini inceleyen çalışmalarda standart bir örneklem yoktur ve araştırmalar belirledikleri amaçlara uygun olarak birbirinden oldukça farklı örneklemeler belirleyebilmektedir. Bu bakımdan mevcut araştırmanın örneklem yapısının literatürle birebir uyumu ya da çatışması anlamında bir ifade kullanmak doğru değildir.

Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerini ve bağlanma stillerini çeşitli değişkenler bakımından inceleyen Sarı ve Owen (2016), %68'i kadın, %32'si erkek olmak üzere toplam 532 öğrenciden oluşan bir örneklemde elde ettiği verileri kullanmıştır. Tamamı romantik ilişkisi olan araştırma katılımcılarının yaşları 17 ile 35 arasında değişmekte olup yaş ortalaması 21,48'dir.

Üniversite öğrencilerinin bazı değişkenlere göre romantik bağlanma düzeylerini inceleyen Akbay (2015), araştırmasında üniversitede öğrenim gören 1022 öğrenciyi incelemiştir. Araştırma örneklemini 711 kadın ve 311 erkek öğrenciden oluşmaktadır.

Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerini çeşitli değişkenlere göre inceleyen Keklik (2011)'in araştırma örneklemini, %69'u kadın, %31'i erkek öğrenciler olmak üzere toplam 155 kişiden oluşmaktadır.

Öğretmen adayı üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve ilişki tarzlarını inceleyen Çapan (2009), %71'i kadın, %28'i erkek öğrencilerden oluşan 230 öğrenciyi incelemiştir. Öğrenciler farklı bölümlerde öğrenim görmektedir.

Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırmada 452 kişilik örneklemin % 54,4'ünün kadın, % 45,6'sının erkek öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların % 29'u 20 yaş altı, % 44,9'u 21-23 yaş arası ve % 26,1'i ise 24 yaş ve üzeridir (Özdemir, 2017).

Gültekin ve Arıcıoğlu (2017), % 55'i kadın % 45'i erkek öğrencilerden oluşan 337 kişilik örneklemden topladığı verilerle üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile sosyal bağlılığı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Katılımcıların % 25'i birinci sınıf, % 21'i ikinci sınıf, % 28'i üçüncü sınıf, % 26'sı ise dördüncü sınıf öğrencisidir.

Dilmaç ve ark.. (2009)'nın araştırması 480 üniversite öğrencisinden oluşan bir örnekleme incelemekte olup katılımcıların 267'si kadın, 213'ü ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların % 32'si 18-19 yaş aralığında, % 65'i 20-24 yaş aralığında ve % 2,7'si 25-26 yaş aralığındadır.

Koçak ve Karasu (2016), 249'u kadın, 174'ü erkek öğrencilerden oluşan örneklemden topladığı verilerle lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ile özerklik arasındaki ilişkiyi incelemiştir.

Erken dönem çocukluk grubunu inceleyen araştırmalardan Küçüködük (2015)'ün araştırmasının örneklemini 3-5 yaş grubu 280 çocuk oluşturmaktadır. Teze ve Arslan (2016) ise ilköğretim çağındaki çocukların bağlanma stillerini incelemiştir.

Öğrenci ve çocukların yanından annelerle ilgili araştırmalar da vardır. Şen (2007)'in annelerin bağlanma stillerini inceleyen araştırmasında annelerin % 40,7'si 20-27 yaş grubunda olup katılımcıların yaklaşık yarısının eğitim seviyesi ilkököl düzeyindedir. Oktay ve Batıgün (2014)'ün araştırması ise 18-60 yaş grubuna yönelik 591 kişiyi incelemektedir.

Araştırmalarda katılımcıların aile özellikleri farklı kriterlere göre ele alınabilmektedir. Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerini çeşitli değişkenler bakımından inceleyen Özdemir (2017)'in araştırmasında katılımcıların % 75'i çekirdek aile, % 18'i geniş ailede yaşarken % 6'sının ise ailesi boşanmış olup anne ve babaları ile yakınlık ilişkileri de yakın, çatışmalı yakın, çatışmalı uzak ve uzak olarak kategorize edilmiştir.

Mevcut araştırmada, romantik ilişkisi olan üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri incelenmiş olup, katılımcıların güvenli ve kayıtsız bağlanma stillerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bulgulara göre katılımcıların % 26,7'si güvenli bağlanma,

% 25,8'i kayıtsız bağlanma, % 24,2'si kayıtsız bağlanma, % 15,8'i saplantılı bağlanma stiline sahipken % 7,5'inin ise sahip olduğu bağlanma stili net olarak tespit edilememiştir.

Kişilerin bağlanma tarzları, kendilerini tanımlama, kimlik arayışları ve kimlik algıları (İlhan ve Özdemir, 2012), kişilerarası ilişki tarzları (Erözkan, 2009); romantik ilişkiler (Akbay, 2015), sosyal ilişkiler (Çapan, 2009), sosyal bağlılık (Gültekin ve Arıcıoğlu, 2017), stresle başa çıkma (Yazıcıoğlu, 2011) gibi bir çok değişkenle yakın bir ilişki içerisinde.

Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerini bazı değişkenler bakımından inceleyen Akbay (2015)'un araştırmasına göre öğrencilerin % 66,3'ünün romantik bir ilişkisi varken % 33,7'sinin ise bir romantik ilişkisi yoktur. Araştırmanın bağlanma stilleri ile romantik yakınlık arasındaki ilişkiyi açıklayan bulgularına göre kaçınan bağlanma stili ile romantik yakınlık arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Kaygılı bağlanma stili ile romantik yakınlık arasında ise pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Romantik ilişkiler, sosyal ilişkilerin bir alt türüdür. Bu bakımdan bağlanma stillerinin romantik ilişkilere etkisi ile bağlanma stillerinin sosyal bağlanmaya etkisi arasında bir benzerlik kurmak mümkündür. Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ile sosyal bağlılık puanları arasındaki ilişkiyi inceleyen Gültekin ve Arıcıoğlu (2017)'nin araştırmasına göre sosyal bağlılık ile güvenli bağlanma arasında pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu görülürken sosyal bağlanmanın bağlanma stillerinden kayıtsız bağlanma, korkulu bağlanma ve saplantılı bağlanma ile negatif yönlü bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin başa çıkma stratejileri ile ilişkisini inceleyen Yazıcıoğlu (2011)'nin araştırmasına göre üniversite öğrencilerinin kaygılı bağlanma puanları kaçınan bağlanma ve kaçınma puanlarından anlamlı derecede yüksek çıkmaktadır. Bağlanma stillerinin ilişkileri yordama gücünü inceleyen Çapan (2009)'ın bulgularına göre katılımcı öğrencilerin güvenli bağlanma stilleri besleyici ilişkileri yordarken kayıtsız bağlanma stilleri ise ketleyici kişiler arası ilişkileri yordamaktadır.

Orta çocukluk dönemindeki yakın ilişkilerde bağlanma düzeyi ve stillerini inceleyen bir araştırmaya göre, çocuklar kaçınma ve kaygı olmak üzere iki şekilde bağlanma göstermektedir. Araştırmaya göre kaçınma puanı kaygı puanlarından anlamlı düzeyde yüksektir (Kırımer, Akça ve Sümer, 2014).

Bağlanma, annelerde yoğun olarak görülen bir olgu olup çeşitli faktörlere göre değişebilmektedir. Dağlar (2016)'ın araştırmasına annelerin %79'u güvenli bağlanma stiline, %14'ü güvensiz kaçınan bağlanma stiline, %6'sı ise ikircikli bağlanma stiline sahiptir.

Araştırmaların cinsiyet değişkenine yönelik olarak yaptığı analizlerde farklı sonuçlar görülmüştür. Çok sayıda araştırma, cinsiyetin bağlanma stillerine etki eden bir değişken olduğuna işaret ederken, araştırmaların hangi bağlanma stilleri ile cinsiyet arasındaki ilişkinin daha güçlü olduğuna yönelik bulgular farklılaşmaktadır. Diğer yandan cinsiyet değişkeni ile bağlanma stilleri arasında bir ilişkinin olmadığına yönelik bulguları olan araştırmalar da vardır. Mevcut araştırmada, cinsiyet değişkeni ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ve güvenli bağlanma stilinde erkeklerin puanlarının, kadınlarınkinden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Cinsiyetin bağlanma stillerine etki ettiğine işaret eden araştırmalardan Kırımer, Akça ve Sümer (2014)'in araştırmasına göre erkeklerin bağlanma puanları kadınlara göre daha yüksek çıkarken kaygılı bağlanma puanları kadınlara göre daha düşüktür.

Lise öğrencilerine yönelik olarak yapılan bir araştırmada cinsiyet değişkeninin bağlanma stillerine etki ettiği görülmektedir. araştırmada güvenli bağlanma, korkulu bağlanma ve saplantılı bağlanma puanlarının cinsiyete göre değiştiği görülmektedir. Bulgulara göre güvenli bağlanma ile saplantılı bağlanma stilinde erkeklerin ortalaması daha yüksek iken korkulu bağlanma stilinde ise kadınların ortalaması daha yüksek çıkmaktadır. Kayıtsız bağlanma stilinde ise cinsiyetin anlamlı bir farklılığı olmadığı görülmektedir (Koçak ve Karasu, 2016).

Bağlanma stilleri ile yalnızlık ilişkisini inceleyen bir araştırmaya göre cinsiyet değişkeni bağlanma stili puanlarına etki etmektedir. Araştırmaya göre erkeklerin güvenli bağlanma puanı, kadınların güvenli bağlanma puanlarına göre daha yüksek

çıkılmaktadır. Korkulu, saplantılı ve kayıtsız bağlanma ile cinsiyetin anlamlı bir ilişkisinin olmadığı görülmektedir (Erözkan, 2004).

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetinin bağlanma stillerini yordadığını gösteren araştırmalardan Keklik (2011)'e göre kadın ve erkek öğrencilerin bağlanma stilleri farklılaşmaktadır. Dolayısı ile cinsiyetin bağlanma stillerine ve puanına etki eden bir faktör olduğu söylenebilir.

Ebeveynleri boşanmış bireylerin bağlanma stillerini çeşitli değişkenler bakımından inceleyen Ünlü (2015)'ye göre bağlanma stilleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki vardır. İstatistiksel analizlere göre

Farklı cinsiyet grupları arasında kaçınma puanı bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$). Kadınların kaçınma puanları erkeklere göre anlamlı düzeyde yüksek çıkmaktadır. Öte yandan kaygılı bağlanma puanı bakımından, kadınlarla erkekler arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Erkek üniversite öğrencilerinin kayıtsız bağlanma stili puanları, kadın öğrencilere göre daha yüksek çıkarken diğer bağlanma stillerinde ise kadın öğrencilerin bağlanma puanları daha yüksek çıkmaktadır (Özdemir, 2017).

Üniversite öğrencilerinin bağlanma stili ile ilişki doyumlarını inceleyen Sarı ve Owen (2016)'a göre öğrencilerin kaçınma, kaygı ve cinsiyet ile yaşanan ilişki doyumları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

İlkokul çocuklarında bağlanmayı inceleyen bir araştırmaya göre kız çocuklarının ebeveyne bağlanma puanları erkek çocuklarına göre daha yüksektir (Çelik ve ark., 2017).

Cinsiyet değişkeninin bağlanma stilleri üzerinde değişim yaratmadığı görülmektedir (Oktay ve Batıgün, 2014). Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırmada da bağlanma stilleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir (Yazıcıoğlu, 2011).

Mevcut araştırmada yaş değişkeni ile bağlanma stilleri arasında istatiksels olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Literatürdeki araştırmalar da genel olarak bu yönde bulgulara sahiptir.

Yaş, orta yaş çocuklarda bağlanma puanlarına etki etmemektedir (Kırırner, Akça ve Sümer, 2014). Yazıcıoğlu (2011)'nün üniversite öğrencilerine yönelik araştırması da yaş değişkeninin bağlanma stillerine göre farklılaşmadığını göstermektedir. Üniversite ğrencilerine yönelik bir çalışmada yaş değişkeninin bağlanma stili puanlarını etkilediği ancak bunun anlamlı bir farklılaşma yaratmadığı görülmektedir (zdemir, 2017). Bir başka çalışmada da yaş değişkeninin bağlanma puanları ve stilleri üzerinde değişim yaratmadığı görülmektedir (Oktay ve Batıgün, 2014). nl (2015)'nn araştırması da yaş değişkeni ile bağlanma puanları arasında anlamlı bir ilişki olmadığına işaret etmektedir

Mevcut araştırmada, ebeveyn medeni durumunun bağlanma stillerinden, güvenli bağlanma stiline anlamlı düzeyde etki ettiği bulgulanmıştır. Bulgulara göre ebeveynleri evli olan üniversite ğrencilerinin güvenli bağlanma puanları ebeveynleri boşanmış olanlara göre anlamlı düzeyde yüksektir. Ayrıca diğer alt boyutlarda da farklılıklar görülmüştür ancak bu farklar istatiksels açıdan anlamlı bulunmamıştır.

Ebeveynlerin bir arada ya da ayrı olması, kişilerin bağlanma stillerine etki edebilmektedir ancak bu konudaki bulgular farklılıklar gösterebilmektedir. Kotan (2016)'ın araştırmasında ebeveyn medeni durumuna göre elde ettiği bulgulara göre; üniversite ğrencilerinin ebeveynlerinin medeni durumu öğrencilerin güvenli bağlanma, kayıtsız bağlanma, saplantılı bağlanma ve korkulu bağlanma puanlarını anlamlı düzeyde etkilememektedir. Araştırmada ebeveyni boşanmış ve boşanmamış öğrencilerin bağlanmanın bütün alt boyutlarında elde ettiği puanların birbirine yakın olduğu görülmüştür.

Ailesi boşanmış kişilerin yaşadığı kişi değişkeninin bağlanma stiline etki ettiğini tespit eden mevcut araştırmaya göre, güvenli bağlanma stiline ebeveynleri boşanmış üniversite öğrencilerinden babası ile yaşayanların bağlanma puanları diğerlerine göre

anlamli düzeyde yuaksektir. Ayrical ailesi ile birlikte yasayanlarn puanl da anne ile yasayanlara gore daha yuaksektir.

Baqlanma stilleri ile ilgili yapilan arastirmalarda aileyi ilgilendiren deqliskenlerden kardeql sayisl, ailedeki dogum sirasl, yasaniilan aile tipi, anne ve babaya iliskin deqliskenler gibi bir cok deqliskenin baqlanma stilleri ile iliskisi incelenmistir. Ancak birlikte yasaniilan kisi deqliskenini inceleyen calisma sayislının az olduqlu gorulmektedir. Bunlardan birisi olan Yazicicoglu (2011)'nin arastirmasinda "dogustan itibaren bakimini ustlenen kisi" deqliskenine yer verildiqlu gorulmektedir. arastirmanin bulgularina gore universite ogrencilerinin baqlanma stilleri (kacınma ve kaygılı) ile dogumdan itibaren bakım verilen kisi deqliskeni arasında anlamli bir iliski yoktur.

Boşanmış ebeveynlerin çocuklarının baqlanma stillerini inceleyen bir arastirmada boşanmadan sonra kiminle yasandıqlu deqliskeni de arastirmaya dahil edilmiş ve bu deqliskenin baqlanma puanları ile bir iliskisinin olup olmadıqlu istatistiksel yöntemlerle test edilmiştir. Arastirmanin elde ettiqlu bulgulara gore ebeveynler boşandıktan sonra, anne yada babayla veya başka biri ile yasamanın baqlanma puanlarına anlamli bir etkisi yoktur fakat yapilan ölçümlerde anlamlilik düzeyi zayıf olsa da baba ile yasayanların kaçınma puanları, başka kişiler ve anne ile yasayanların ise kaygı puanları daha yuaksektir (Ünlü, 2015).

Mevcut arastirmada, eğitim düzeyi ile baqlanma stilleri arasında anlamli bir iliskinin olmadıqlu gorulmektedir.

Ünlü (2015)'nün arastirmasina gore ebeveyni boşanmış bireylerin baqlanma puanları ile yaş arasında anlamli bir iliski yoktur. Ancak eğitim düzeyinin baqlanma stillerine etki ettiqlu gösteren arastirmalar vardır. Bunlardan Oktay ve Batıgün (2014)'ün arastirmasina gore eğitim düzeyindeki artışa baqlı olarak katılımcıların kaçınmacı ve kaygılı baqlanma puanları düşmektedir.

İlkokul çağındaki çocukların baqlanma stillerini inceleyen bir arastirma, eğitim düzeyinin baqlanma stillerine etki ettiqlu işaret etmektedir. okul öncesi eğitim alan çocukların güvenli baqlanma puanları diqler çocukların puanlarına gore daha yuaksektir (Çelik ve ark., 2017).

Bireylerin başkaları ile kurduğu ilişkilerin tanımlanmasında bağlanma stilleri önemli bir açıklayıcı olarak görölmektedir. ayrıca farklı ilişki tarzlarını açıklamada da bağlanma tarzlarının açıklayıcı olduğu görölmektedir. Bu nedenle literatürde bireylerin bağlanma stillerini demografik değişkenlerin yanında ilişkisel boyutta inceleyen çok sayıda araştırma vardır. Bu araştırmalarda kişilerin bağlanma stillerinin yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, ebeveynlerin durumları, sosyo-ekonomik yapı gibi bir çok değişkene göre farklılaştığı bulgulanmıştır. Bunun yanında kişilerin bağlanma stillerinin kişiler arası ilişkilere de etki ettiği bulgulanmıştır.

ALTINCI BÖLÜM

ÖNERİLER

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri, romantik ilişkiler bağlamında ele alınmıştır. Literatürdeki araştırmalara benzer şekilde çeşitli demografik değişkenler de araştırmaya dahil edilmiş ve bazı değişkenler açısından literatürle uyumlu bulgular elde edilirken bazı değişkenler açısından ise aksi yönde bulgular elde edilmiştir. Araştırmada katılımcıların en çok güvenli bağlanma stili gösterdiği, cinsiyete, ebeveynin medeni durumu ve beraber yaşanan kişiye göre bağlanma stili farklılaşırken yaşa ve eğitime göre farklılaşmadığı görülmüştür. Mevcut çalışmada yaş ve eğitim değişkeni dengeli bir dağılıma sahip olmadığından, bundan sonraki çalışmalarda yaş grupları ve eğitim düzeyleri dengelenerek yinelenabilir.

Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde ebeveynlerin özelliklerine göre farklı bağlanma stilleri geliştirdiği görülmüştür. Ancak literatürde ebeveynlerin medeni durumuna göre oluşturulmuş örneklemelerin bağlanma stillerinin yeterince incelenmediği görülmektedir. Çocukların küçük ya da büyük olmasına bakmaksızın boşanma genellikle travmatik bir durumdur ve bireylerin bağlanma stillerini etkilemektedir. Dolayısı ile literatürde bu konuda önemli bir boşluğun olduğunu söylemek mümkündür ve yapılacak yeni araştırmalarda elde edilecek bulguların da katkısıyla ebeveynleri boşanmış kişilerin bağlanma stillerinin anlamlı bir şekilde kavranması mümkün olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akbay, S. E. (2015). Ana-babaya bağlanma ile romantik yakınlık ve otantik benlik arasındaki ilişkilerde bağlanma stillerinin aracı rolünün incelenmesi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Mersin.
- Akhtar, S., Krame, S. ve Parens, H. (2014). Anne- Nesne Sürekliliğinin Kavramsal ve Teknik Yöntemi. *Psikoterapi Enstitüsü Yayınları-174*. Özakkaş, T. (Ed.). İstanbul.
- Atak, H. ve Taştan, N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar- Current Approaches in Psychiatry*. 4(4), 520-546.
- Bahadır, Ş. (2006). Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri, çatışma çözüme stratejileri ve olumsuz duygu durumu düzeltme arasındaki ilişki. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Balkaya, F. (2005). Bilgi işleme süreçleri açısından bağlanma kuramının yeniden ele alınması. *Türk Psikoloji Yazıları*. 8 (Özel Ek Sayı), 17-39.
- Bayraktar, F. (2007). Olumlu ergen gelişiminde ebeveyn- akran ilişkisinin önemi. *Çocuk ve Ruh Sağlığı Dergisi*. 14(3).
- Bowlby, J. (2013). Bağlanma. Pinhan Yayıncılık. İstanbul. (Çev. Soylu, T.).
- Cömert, I. ve Ögel, K. (2014). Madde kullanan ergenlerin bağlanma stilleri. *The Turkish Journal on Addictions Bahar*. 1 (1); 9- 40.

- Çalışır, M. (2009). Yetişkin bağlanma kuramı ve duygulanım düzenleme stratejilerinin depresyonla ilişkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar- Current Approaches Psychiatry*. 1;240-255.
- Çapan, B. E. (2009). Öğretmen adaylarının kişilerarası ilişkileri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2).
- Çelen, N. (2011). Ergenlik ve Genç Yetişkinlik. *Papatya Yayıncılık*, İstanbul.
- Çelik, H., Ekşi, H.; Gülsu, N. (2017). Orta çocukluk döneminde güvenli bağlanma ile mükemmeliyetçiliğin çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, 7(47).
- Dağlar, K. (2016). Okul öncesi çocuklarda anksiyete belirtileri ile annelerinin bağlanma biçimleri ve ayrılık anksiyeteleri arasındaki ilişki, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- Dilmaç, B.; Hamarta, E.; Arslan, C. (2009). Üniversite öğrencilerinin sürekli kaygı ve denetim odaklarının bağlanma stilleri açısından incelenmesi, *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(1).
- Durak- Batıgün, A. ve Büyükşahin, A. (2008). Aleksitimi: psikolojik belirtiler ve bağlanma stilleri. *Klinik Psikiyatri Dergisi*. 11; 105-114.
- Ekşi, A (1990), Çocuk Genç Ana Babalar, *Bilgi Yayınevi* s:23-43, İstanbul.
- Elli, Ü. (2010). Yetişkinlerde bağlanma biçimleri, mizaç ve karakter özellikleri ile depresyon ilişkisi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. İzmir.
- Erdem, Ş. ve Kabasakal, Z. (2015). Psikolojik iyi olma ve yetişkin bağlanma boyutları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmalar Dergisi*. 4;1.
- Erözkan, A. (2004). Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ve yalnızlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 4(2).

- Erözkan, A. (2009). Lise öğrencilerinde kişilerarası ilişki tarzlarının yordayıcıları, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, (543,551).
- Eryavuz, A. (2006). Çocuklukta algılanan ebeveyn kabul veya reddinin yetişkinlik dönemi yakın ilişkileri üzerindeki etkileri. *Doktora Tezi*. Ege Üniversitesi.
- Evin- Akbay, S. (2015). Ana babaya bağlanma ile romantik yakınlık ve otantik benlik arasındaki ilişkilerde bağlanma stillerinin aracı rolünün incelenmesi. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. *Doktora Tezi*. Mersin.
- Gedikli, H. (2017). Evli ve boşanmış ebeveynlerin ergen çocuklarında Barrat Dürtüsellik Ölçeği puanlarının sosyodemografik verilerle birlikte değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Çağ Üniversitesi.
- Gizir, C. (2013). Üniversite öğrencilerinin ilişki inançlarının cinsiyet ve romantik ilişki yaşama durumlarına göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 38 (170).
- Gülerce, A. (2007). Dönüşümsel Aile Modeli ve Türkiye’ de ailelerin psikolojik örüntüleri . *Boğaziçi Üniversitesi Yayınları*.
- Gültekin, Filiz; Arıcioğlu, Ahu. (2017). Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve sosyal bağlılık ilişkisi. *Sakarya University Journal Of Education*, 7(2).
- Güvendeğer-Doksat, N. ve Demirci-Çiftçi, A. (2016). Bağlanma ve yaşamdaki izdüşümleri. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*. 25(4), 489-501.
- Hazan, C.ve Shaver, P. (1994). Bağlanma (yakın ilişkilerle ilgili araştırmalar için bir çerçeve). *Psychological Inquiry*. (Dönmez, A., Çev.).
- İlhan, T. ve Özdemir, Y. (2012). Beliren yetişkinlerde yaş, cinsiyet ve bağlanma stillerinin kimlik statüleri üzerindeki yordayıcı rolü. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*. 19;227-241.
- İşgör, İ., Y. (2017). Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve akademik başarının merhamet üzerindeki yordayıcı etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 19(1).

- Kabasakal, Z. (2015). Psikolojik iyi olma ve yetişkin bağlanma boyutları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmalar Dergisi*. 4;1:
- Karabacak, A. ve Demir, M. (2017). Özerklik, bağlanma stilleri, bilinçli farkındalık ve duygu düzenleme arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Bayburt eğitim Fakültesi Dergisi*.12 (23); 271-291.
- Kararımak, Ö. ve Güloğlu, B. (2009). Deprem deneyimi yaşamış yetişkinlerde bağlanma modeline göre psikolojik sağlamlığın açıklanması. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 43(2), 1-18.
- Kapçı, G. ve Küçük, S. (2006). Ana babaya bağlanma ölçeği: Türk üniversite öğrencilerinde psikometrik özelliklerinin değerlendirilmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi*. 17(4); 286-295.
- Keklik, İ. (2011). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin cinsiyet, kişisel anlamlılık, depresyona yatkınlık ve sürekli kaygı düzeyleriyle ilişkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 36(159)..
- Kesebir, S., Özdoğan- Kavzaoğlu, S. ve Üstündağ, M. (2011). Bağlanma ve psikopatoloji. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar- Current Approaches in Psychiatry*. 3 (2); 321- 342.
- Klein, M. (2016). Haset ve Şükran. *Metis Yayınları*, İstanbul. (Çev. Koçak, O. ve Erten, Y).
- Koçak, R.; Karasu, H. (2016). Ergenlerde özerkliğin yordayıcısı olarak bağlanma stilleri ve proaktif kişilik yapılarının incelenmesi. *Kalem Eğitim Ve İnsan Bilimleri Dergisi*. 6(1).
- Kotan, T. Ş. (2016). Boşanmış ve boşanmamış ailelere sahip üniversite öğrencilerinde reddedilme duyarlılığının bağlanma stilleriyle ilişkisinin incelenmesi. Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.

- Köse, Z. (2016). Yetişkinlerde bağlanma biçimleri ile mizaç ve karakter ilişkisi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul.
- Kırimer, Fulya; Akça, Ece; Sümer, Nebi. (2014). Orta çocuklukta anneye kaygılı ve kaçınan bağlanma: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II orta çocukluk dönemi ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(33).
- Küçüköğüt, C. (2015). 3-5 yaş arasında ve anaokuluna giden çocuk annelerinin ayrılma kaygısı ve bağlanma biçimleri ile çocuğun davranışları ve ayrılma kaygısı arasındaki ilişki: bilişsel esnekliğin aracı rolü, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara.
- Morsümbül, Ü. ve Çok, F. (2011). Bağlanma ve ilişki değişkenleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar- Current Approaches in Psychiatry*. 3(3), 553-570.
- Nazlı, S. (2014). Aile Danışmanlığı. *Anı Yayıncılık*, Ankara.
- Nichols M. (2013). *Aile Terapisi Kavramlar ve Yöntemler*. Kaknüs Yayıncılık. (Gündüz, O., Çev.).
- Pinsof, W.M. ve Lebow, J. (2013). Aile Psikolojisi, Bilimin Sanatı. *Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları 119*. İstanbul.
- Saraç, A., Hamamcı, Z. ve Güçray, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişki doyumunun yordanması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 5 (43), 69- 81.
- Schore, A.N. (2012). Gelişimin Nörobiyolojisi ve Bağlanma Kuramı. Özakkaş, T. (Ed.). *Psikoterapi Enstitüsü Yayınları*. İstanbul.
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örneklemini üzerinde psikometrik değerlendirilmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*. 14(37), 71-106.
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Çocuk yetiştirme stillerinin bağlanma stilleri, benlik değerlendirmeleri ve yakın ilişkiler üzerindeki etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*. 14(44), 35-58.

- Sümer, N. (2006). Yetişkin bağlanma ölçeklerinin kategoriler ve boyutlar düzeyinde karşılaştırılması. *Türk Psikoloji Dergisi*. 21 (57), 1-22.
- Sümer, N., Ünal, S., Selçuk, E., Kaya, B., Polat, R. ve Çeken, B. (2009). Bağlanma ve psikopatoloji; bağlanma boyutlarının depresyon, panik bozukluk ve obsesif-kompulsif bozuklukla ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*. 24(63), 38-45.
- Soygüt, G. (2004). Bir düzeltici bağlanma ilişkisi olarak psikoterapi; psikoterapi süreçlerinde bağlanma ve terapötik ittifak. *Türk Psikoloji Yazıları*. 7(13), 63-77.
- Soysal, Ş., Bodur, Ş., İşeri, E. ve Şenol, S. (2005). Bebeklik döneminde bağlanma sürecinde genel bir bakış. *Klinik Psikiyatri Dergisi*. 8,88-99.
- Şenkal, İ. (2013). Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı travmaları ve bağlanma biçiminin depresyon ve kaygı belirtileri ile ilişkisinde aleksitiminin aracı rolünün incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Hacettepe Üniversitesi.
- Terzi, Ş. ve Cihangir-Çankaya, Z. (2009). Bağlanma stillerinin öznel iyi olmayı ve stresle başa çıkma tutumlarını yordama gücü. *Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*. 4(31);1-11.
- Türkaslan, N. (2007). Boşanmanın çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri ve bunlarla başetme yolları. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*. 3;11.
- Oktay, B.; Batıgün, A. D. (2014). Aleksitimi: bağlanma, benlik algısı, kişilerarası ilişki tarzları ve öfke., *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(33).
- Oral, N. ve Hisli-Şahin, N. (2008). Yeme tutum bozukluğunun kişilerarası şemalar, bağlanma, kişilerarası ilişki tarzları ve öfke ile ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*. 23(62),37-48.
- Özdemir, Hazel Esin. (2017). Bir grup üniversite öğrencisinde bağlanma stilleri ile narsisizm arasındaki ilişki: reddedilme duyarlılığının aracı rolü. Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.

- Öztan, B. (2000). Aile Hukuku. *Turan Kitabevi*. Ankara.
- Sarı, T.; Owen, F. K. (2016). Üniversite öğrencilerinde romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların ve bağlanma boyutlarının ilişki doyumu üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 37(204-216).
- Şen, S. (2007). Anneanne – anne – bebek bağlanmasının incelenmesi. Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İzmir.
- Teze, Saniye; Arslan, E. (2016). Annesi çalışan 6 yaş çocukların ayrılık kaygısının bağlanma stilleri açısından incelenmesi. *International Journal Of Social Science*. 52, (417-435).
- Uğurer- Şemin, R. (1984). Gençlik Psikolojisi. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları*. No:2677. İstanbul.
- Ulusoy, F.,M., (2014). Bağlanma örüntüleri, eşe yönelik kişiler arası şemalar ve evlilik sorunlarıyla başa çıkabilme düzeyleri arasındaki ilişkiler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi*. Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- Ünlü, F. (2015). Ebeveyni boşanmış bireylede benlik saygısı, yalnızlık ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, , *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul.
- Varlık- Özsoy, E. (2015). Bağlanma, anksiyete ve bilgi işleme. *Doktora Tezi*. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Winnicott, D,W.. (2017).Oyun ve Gerçeklik. *Metis Yayınları*, İstanbul. (Çev .Birkan, T).
- Yazıcıoğlu, G. (2011). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve stresle başa çıkma stratejileri arasındaki ilişki; ODTÜ örneği. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İzmir.
- Yavuzer, H. (2014), Çocuk Psikolojisi, *Remzi Kitabevi*, İstanbul.

Yücelten, E. (2016). Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve akıllı telefon bağımlılığının bağlanma stilleri ile ilişkisinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Üsküdar Üniversitesi. İstanbul.

Yörükoğlu, A., (1987). Çocuk Ruh Sağlığı. *Türkiye İş Bankası Yayınları*, Ankara.

Zerenöglü, L. (2011). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleriyle çocuklukta örselenme yaşantıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.

EKLER

EK.1. İlişki Ölçekleri Anketi

EK.2. Demografik Bilgi Formu

EK.3. Özgeçmiş

Ek 1.

İlişki Ölçekleri Anketi

Aşağıda verilen cümleleri lütfen yakın ilişkilerinizi (arkadaşlık, romantik ilişkiler gibi) düşünerek 7 ölçek üzerinden size en uygun olanı işaretleyiniz.

1.)Beni Hiç Tanımamıyor 2.)Beni pek tanımlamıyor 3.)Bir Fikrim Yok 4.)Beni Biraz Tanımlıyor 5.)Beni oldukça Tanımlıyor 6.)Tamamıyla Beni Tanımlıyor

		1	2	3	4	5	6	7
1	Başkalarına kolaylıkla güvenemem							
2	Kendimi bağımsız hissetmem benim için çok önemli.							
3	Başkalarıyla kolaylıkla duygusal yakınlık kurarım.							
4	Başkalarıyla çok yakınlaşırsam incitileceğimden korkuyorum.							
5	Başkalarıyla yakın duygusal ilişkilerim olmadığı sürece oldukça rahatım.							
6	Başkalarıyla tam anlamıyla duygusal yakınlık kurmak istiyorum.							
7	Yalnız kalmaktan korkarım.							
8	Başkalarına rahatlıkla güvenip bağlanabilirim.							
9	Başkalarına tamamıyla güvenmekte zorlanırım.							
10	Başkalarının bana dayanıp bel bağlaması konusunda oldukça rahatımdır.							
11	Başkalarının bana, benim onlara verdiğim değer kadar değer vermediğinden kaygılanırım.							
12	Kendi kendime yettiğimi hissetmem benim için çok önemli.							
13	Başkalarının bana bağlanmamalarını tercih ederim.							
14	Başkalarıyla yakın olmak beni rahatsız eder.							
15	Başkalarının bana, benim istediğim kadar yakınlaşmakta gönülsüz olduklarını düşünüyorum.							

16	Başkalarına bağlanmamayı tercih ederim.							
17	Başkaları beni kabul etmeyecek diye korkarım.							

Ek 2.

Demografik Bilgi Formu

1- Cinsiyetiniz:

a- Kadın

b- Erkek

2-Doğum Tarihiniz

3- Bölüm \ Sınıf

4- Şu anda bir romantik ilişkiniz var mı?

a- Evet

b- Hayır

5- Anne ve babanız

a-Evli ve beraber yaşıyor

b-Boşanmış

6-Boşanmış ise; siz kaç yaşındayken anne ve babanız boşandı?

7-Boşanmış ise; anne ve babanızın boşanması sonrasında siz kimle yaşadınız?

a-Anne

b-Baba

Ek:3

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Seda TEPE
Tel: 0536 340 17 53
E-mail : sedaatepe@gmail.com

Eğitim Bilgileri:

Yüksek Lisans: Üsküdar Üniversitesi\ Sosyal Bilimler Enstitüsü\ Klinik Psikoloji\
2015-...(Tez Dönemi)

Üniversite : Maltepe Ün. / Fen-Edebiyat Fakültesi / Psikoloji / 2010- 2015

Üniversite : Maltepe Ün. / Fen-Edebiyat Fakültesi / Sosyal Hizmetler - Yan Dal /
2013- 2015

Lise : Gebze Sarkuysan Lisesi / Sosyal Bilimler / 2006-2010

İş Deneyimi:

İlkadım Kreş ve Gündüz Bakımevi\ Psikolog \16.10.2017-...

Nüans Eğitim ve Danışmanlık Merkezi\ Psikolog\ 13.03.2017-...

Üsküdar Üniversitesi Psikolojik Danışmanlık Birimi\Asistan Psikolog \19.12.2016-
19.10.2017

NP İstanbul Nöropsikiyatri Hastanesi\ 14.11.2016- 31.12.2016\ Yüksek Lisans Stajı

Özel Yeni Dünya Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi\ Psikolog\ 18.06.2015-
10.03.2017

İstanbul Anadolu Adliyesi 2. Aile Mahkemesi / 19.09.2014 – 27.12.2014 / Güz Dönemi
Stajı / Kartal-İstanbul

Nüans Eğitim Ve Danışmanlık Merkezi /15.07.2012-20.08.2012/Gönüllü staj